

Graeme Atkinson:
- Norske
høyreekstremister
er uintelligente

Side 12

Jakob Meløe:
Filosof med
en sky av
hvitt hår

Side 11

MAI
1992
Nr. 4, 16. årgang

Utopia

STUDENTAVISA I TROMSØ

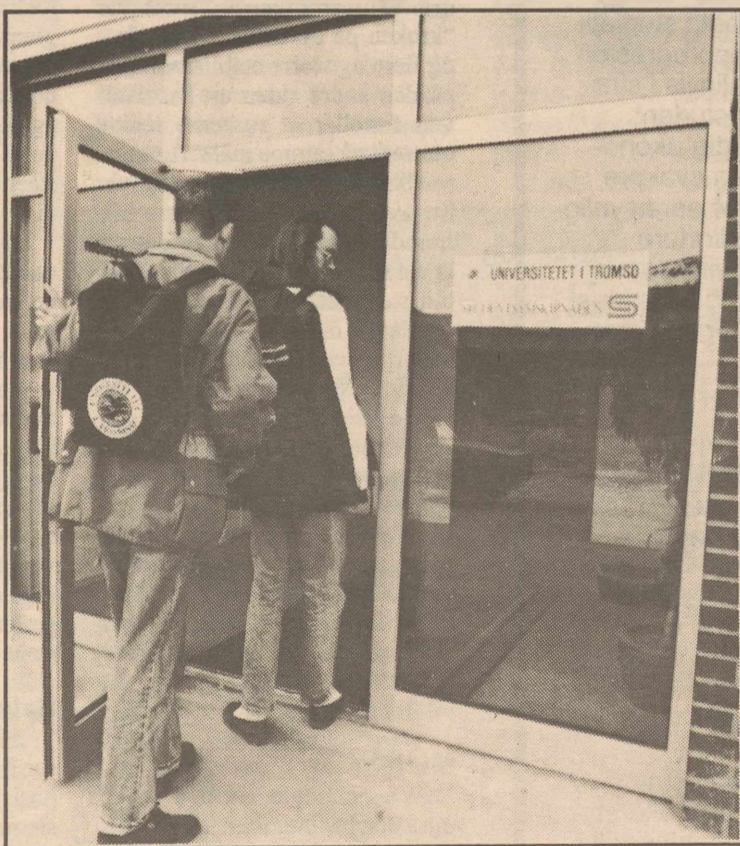
Studentene tilbake Samskipnaden

Studentene er tilbake i styret i Samskipnaden, etter at plassene har stått tomme i halvannet år som en protest mot myndighetenes dårlige satsing på studentvelferd. Et enstemmig hovedallmøte vedtok å gjeninnsette styrerepresentantene.

Til høsten skal studentene bestemme om man skal gå inn med flertall i styret, som ved de andre universitetene.

Staten har ikke satset en krone ekstra på studentvelferd siden Tromsøstudentene i protest trakk seg ut av styret i november 1990.

Side 5

Staten gir, staten tar

Magistad-utvalgets forslag til ny studiefinansiering innebærer en kraftig økning av stipendet, men prisen er dyrere lån og mer lesing. Den totale støtten økes med drøye 5000 kroner, og stipendet utgjør 30-50 prosent. Men deltidsarbeid og sommerjobb skal ikke lenger lønne seg, og du får støtte kun for normert studietid. Renta på studielånet nærmer seg markedsrente.

Studentboligene får omvendt ansiennitet; nye studenter stiller først i køen.

Side 4

Studentane kan få eiga velferdsbygg

Grund Holstad er initiativtaker bak framlegget om eit eiga velferdsbygg for studentane.

Studentane kan få sitt eiga velferdsbygg med plass til Samskipnaden, alle studentforeiningane, konsertlokale og idrettshall, om eit framlegg frå tre studentar blir ein realitet.

Planane er til no luftige, men responsen er positiv hos dei involverte partane. Bygget kan kombinerast med andre byggeprosjekt.

Side 7

Studentene inn på Legevakta?

Universitetsledelsen er i diskusjon med Tromsø kommune om å benytte Legevaktas lokaler til studentlegetjeneste på dagtid. Dette er en av flere alternative løsninger på det dårlige primærhelsetilbudet for studenter og Tromsøbeboere.

Side 9

Studiefinansiering

Vigdis Magistad skuffet ikke da hun endelig presenterte den etterlengtede utredningen om studiefinansiering. Om den er bra nok, er avhengig av øyet som ser; enkelte vil aldri bli fornøyde. Vi ser flere svakheter med den foreslåtte modellen for studiefinansiering, og det kan nok tenkes at noen studenter heller ville hatt den nåværende modellen. Av to grunner: Studielånet blir dyrere (men mindre!), og det blir stilt krav om mer effektive studier mindre deltidsarbeid. Men de grove trekkene i forslaget er positive - og bedre enn mange hadde ventet.

Utvalget har da også dristig nok gått lenger enn sitt mandat til studentenes fordel - modellen innebærer nemlig en ekstra innsprøyting fra statskassa, på tross av at oppgaven var å holde seg innenfor de nåværende økonomiske rammer. Utvalgets begrunnelse for dristigheten er at den indirekte samfunnsøkonomiske gevinsten vil være formidabel, blant annet på grunn av raskere studiegjennomstrømming. Ingen tvil om at regnestykket stemmer, men vil Finansdepartementet kjøpe det?

Nettoinvesteringen for Staten på 250 millioner er imidlertid heller liten sett i forhold til den totale potten. Dette er nemlig det vi sitter igjen med etter at økt rente på studielånet, kortere periode med utbetalt støtte (maks normert studietid) og reduserte særstipend har bidratt med en million sparte kroner. Altså er det i overveiende grad vi selv som betaler vårt eget økte stipend - delvis i form av økt rente.

Sideeffekten vi som studenter har måttet ta med på kjøpet, er presset om å gjøre studiene raskt unna. Det er en kjent sak at svært mange studenter blir i utdanningsystemet lenger enn strengt tatt nødvendig - fordi studenttilværelsen tross dårlig finansiering er svært trivelig. Kombinasjonen av deltidsstudier og -arbeid har vært løsningen for mange, men dette vil lønne seg dårlig med den nye studiefinansieringsmodellen.

Men Stortinget går et skritt for langt dersom Magistad-utvalgets mindretallsforslag blir vedtatt - om 50 prosent stipend, men renter på studielånet i studietiden. Presset på studenter om rask studieprogresjon vil bli for stort. En slik modell vil sannsynligvis i stor grad gå utover trivselen ved det å være student. Kanskje ikke så alvorlig sett fra et kortsiktig økonomisk perspektiv, men resultatet kan bli en svakere rekruttering til høyere studier. Det er også sannsynlig at studenter generelt vil velge lettere og kortere studier med mindre faglig utbytte. Målet vil ikke lenger være toppkarakter, men å bli ferdig på kortest mulig tid - uansett faglig utbytte. Det vil ingen være tjent med.

Endelig SiTØ-representasjon

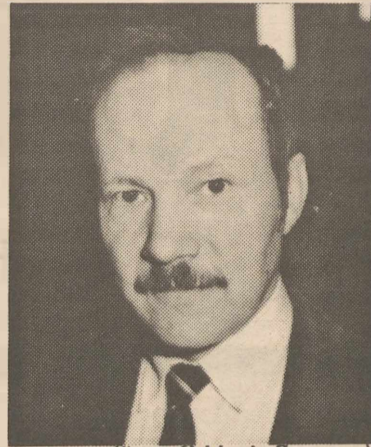
Endelig er studentene tilbake med representasjon i Studentsamskipnadens styre. I ganske nøyaktig halvannet år har våre plasser stått tomme, i en kanskje resultatløs protest mot statens dårlige satsing på velferd. Selvfølgelig kan man vanskelig vite om protesten har hatt noen som helst virkning. Velferdssituasjonen på de aller fleste områder er i alle fall ikke blitt bedre siden Hovedallmøtet i november 1990 vedtok å trekke styrerepresentantene.

Mens de tre andre universitetene i den samme vanskelige velferdssituasjonen praktiserer brukerstyring av sin Studentsamskipnad, altså studentflertall i styret, har Tromsø-studentene som kjerringa mot strømmen gitt avkall på sin eneste mulighet til å yte formell innflytelse på velferdspolitikken. Muligheten til praktisk innflytelse til studentenes beste ble nedprioritert til fordel for det politiske signalet man ga ved å trekke seg ut. En tilleggseffekt er at informasjonen til studentene om hva som foregår internt i SiTØ, har vært kraftig hemmet og stort sett overlatt Utopias begrensede spalteplass.

Tiden er inne til å vurdere denne og lignende aksjonsformer; om den politiske eller ideologiske signaleffekten skal overskygge den praktiske konsekvensen av studentpolitiske vedtak og aksjoner. I litt for mange tilfeller har en bestemt - og gjerne politisk farget - ideologi vært den styrende drivkraften bak studentpolitikken. Universitetet i Tromsø har en særlig tradisjon for dette. Kanskje ville studentene hatt bedre nytte av en mer praktisk rettet studentpolitikk - der idealistiske og kanskje politisk fargede motiver må vike til fordel for den praktiske konsekvensen av vedtak og aktiviteter.

Se mot øst!

Kronikken er skrevet av Erik Egeberg. Egeberg er professor i russisk.

(foto: Oddgeir Sagerup)

Sovjetunionen var et lukket land, omspunnet av mystikk. Da perestrojkaen satte inn i midten av 80-årene, ble samfunnet straks åpnere, men mystikken, følelsen av noe ukjent og ubegripelig, ble ikke mindre selv om den under de nye forhold kanskje forandret seg noe. Det som virkelig forandret seg, var imidlertid *interessen* for det mystiske - nå var det endelig blitt mulig å se inn i det fordums lukkede land.

Den som noenlunde systematisk har fulgt med i det som skrives om Sovjetunionen, kan ikke unngå å legge merke til hvordan volumet øker nettopp fra perestrojkaens begynnelse av. Den samme erfaringen har de som har undervist russiskstudenter gjort. Særlig kraftig har økningen vært i Tromsø - mot en håndfull studenter for ti år siden står i dag mellom femti og hundre.

Døren åpnes

Det er ikke vanskelig å fatte grunnen: Nord-Norge er Russlands nabo. Slik har det alltid vært, men vi merket ikke så mye til denne naboen før. Døren mellom de to land var lukket, og når vi tenkte på naboen, tenkte vi fremfor alt på å barrikadere døren bedre. Militærlære i Troms var "kroken på døren" fra vår side - og flere og større etableringer på den andre siden av Pasvikelven forteller at russerne tenkte omtrent på samme måte. Å passere riksgrensen ved Storskog var litt av en begivenhet; dette blir fremdeles markert ved at det vel er det siste stedet hvor norske pass blir stemplet ved utreise.

Så går døren plutselig opp. Et underlig drama av verdenshistoriske dimensjoner utspiller seg for våre øyne, til å begynne med gledelige scener, etterhvert også sørgelige og faretruende. Vi følger oppmerksomt med - for til forskjell fra de andre land i det vi vanligvis kaller Vest-Europa, er vi ikke fjerne betraktere, men altså naboer. Går det riktig galt, kan skuespillet avsluttes med at 200.000 utreishungrige russere vil inn gjennom vår dør.

Muligheter

Vi gjør klokt i å regne med også den eventualiteten, men viktigere enn å oppholde seg ved farene er det å få øynene opp for de nye mulighetene. Uansett hvor bedrøvelig den økonomiske tilstand er i Russland i dag, er det samtidig en kjensgjerning at dette fra naturens side er verdens rikeste land. Og det finnes ingen naturlov som sier at russisk næringsliv bestandig skal være i orden; det har ikke alltid vært slik, og det vil heller ikke være det for evig. Synd bare at vi ikke vet når miseren tar slutt.

Denne uvissheten virker nok dependende på foretaksomheten i vest, men allikevel ser vi hvordan andre nasjoner uten noe felles grense med Russland forsøker å komme i kulturell, økonomisk og annen kontakt med landet - dels naturligvis for å dra direkte nytte av kontakten selv, men kanskje enda mer i bevissthet om at et

sunt Russland er en garanti for en sunn utvikling i resten av Europa. Man kan like det eller ikke, men tilstanden i verdens største stat kan ikke annet enn øve sin innflytelse - til gagn eller skade - på nærmere og fjernere naboer.

Utsikt mot øst

Det er synd å si at vi nordmenn har vært blant de raskeste. Vi har vært så lenge vant til den lukkede dør at vi nesten hadde glemt at den kunne åpnes. Nå er det imidlertid på tide å lære seg at det går ikke bare an å se mot vest og syd når vi skal ut over den nordiske horisont - vi har en enestående utsikt også mot øst, bare vi vil snu oss litt.

Norge er nemlig ikke noe entydig europeisk land, slik vi gjerne tror. Sant nok, på Vestlandet er vi på lengde med Frankrike, men i Tromsø ligger vi alt på linje med Budapest. Nord-Norge er faktisk en bro mellom øst og vest i Europa, når vi kommer til Vardø og Grense Jakobselv er vi alt øst for Asias vestspiss. Og dette er ikke bare en kuriositet, nå som veien videre østover er åpnet, er ikke det lange, smale Nord-Norge lenger en blindtarm med konstant økonomisk betennelse.

Sats på Nord-Russland!

Hvordan bør vi så oppføre oss for å dra nytte av vår enestående posisjon? For det første bør vi bestemme oss for hvor vi vil satse i Sovjetunionens etterfølgerstater. I Ukraina, Georgia, Turkmenistan, Det Fjerne Østen og så videre er det andre som er nærmere og flinkere enn vi både til å tjene penger og til å hjelpe landet frem. Vi skal ikke glemme disse områdene, men bygge på de kontakter som alt finnes (f. eks i Armenia med utgangspunkt i arbeidet der).

Vår hovedinnsats bør imidlertid rettes mot de områdene hvor vi har noe særskilt å tilby, altså mot Nord-Russland. Dette landet ligger oss nærmest, her er naturforholdene ikke så altfor ulike, og nærheten til havet gjør at det også er større likhet i folkementaliteten enn ellers. Og ikke å forglemme: Her finnes det gode minner om samkvem til gjensidig nytte i gamle dager. Den som har besøkt disse områdene i den senere tid, kan ikke ha unngått å legge mer-

ke til hvordan russerne selv liker å blåse nytt liv i disse sjonene.

Ikke bare språk

I russisk sammenheng betyr "nord" omtrent på bredde Lindsnes. Det betyr at kontakt med Nord-Russland er en øvelse for hele Norge; den er nemlig stor nok allikevel. Men Norge anviser sin nordlige (og altså østlige) landsdel en særlig nær kontaktarbeid. En slik satsning innebærer at også Universitetet i Tromsø får en spesiell oppgave. Her tenker vel mange i første omgang på opplæring i russisk språk, og det er viktig nok. Russerne er - som en følge av mye isolasjon - gjennomgående en særlig flinke i engelsk eller andre vestlige tungemål. Forretning som har gjort fremstøt mot øst er temmelig snart blitt klar og uten russisk kunnskaper stiller vi bak i køen.

Men de har oppdaget noe annet; det er ikke nok å beherske språket, det er like viktig å være trolig med russisk tenkementalitet og tradisjon - med sernes kultur, med dette som en utenforstående ofte virker mystisk. En stadig strøm av vendelser til universitetet om drager, kurser, konsulenthjelp krever på et stort udekket behov; det hører til paradoksene at de som dog har felles grense med Russland, lenge prioriterte russiske studier lavere enn Sverige og Danmark. Nå må vi prøve å ta forsømt igjen!

Fagkombinasjon

Men universitetet må ikke bli seg blind på russiskfaget. Dette er bare en del - riktignok helt nødvendig - i den kompakte innsats som må rettes østover. Det er viktig at solide russisk kunnskaper kombineres med hovedfag i andre områder - realfag, humanfunnsfag, medisin og så videre. Det at universitetet kan få en effektiv bred kontaktflate mot det russiske samfunn og samtidig være i kontakt til å formidle kunnskap fra det samfunnet tilbake til vårt land. Videre er det om å gjøre utveksling med universitetet - eller rettere sagt med norske samfunn gjennom utveksling - er villig til å gjøre utveksling overfor Russland enn overfor andre samarbeidspartnere. En normal økonomisk stilling overhode å få samkvem til det gang.

Det vil lønne seg, for både Norge og Russland, å etablere en forbindelse med Norge. Ikke minst er utsikten til Nord-Norge gode: Nå som landet ikke lenger har store strekninger ved Østersjøen og Svartehavet, vil nordkysten betyding, en betydning som så kan komme naboen i veien, bare vi kan greie å etablere normale forbindelser. Det vil lønne seg for den norske stat å ta det russiske aspekt med i valg. Får vi samarbeidet til å bli den russiske student - i Arktisk og andre steder - også en velge et norsk aspekt. Så vi ha full glede av den åpningen.

Utopia er et organ for studentene ved Universitetet i Tromsø.

Avisa gis ut med støtte fra Studentsamskipnaden.

Redaksjonens adresse:
Postboks 678-UB, 9001 Tromsø.
Telefon (083)44283. Redaktør personsøker 096-74990.

Ansvarlig redaktør:
Øyvind Eggen
Redaksjonssekretær:
Lars Bjørgum
Fotoansvarlig:
Oddgeir Sagerup

Redaksjon:
Ma'ayan Murad, Ingveig Holand Wahl, Pål Iversen, Borghild Moen, Erik Ødegaard, Anna Katarina Grova, Trine Monge, Siri S Berntsen, Sidsel Hatleskog, Heidi Bolstad, Anders Ræeggen, Bodil B Johanson, Tore Vik, Sten-Rune Roland, Agnes Berg-Hansen, Arne Hauge, Kari Folkenborg, Roy Østensen, Terje Thomsen,

Snorre Sanner, Knut Morten Haugneland, Guttorm Jakobsen, Sissel Wessel Hansen, Jørgen Jørgensen, Sarah C Sørensen, Robert Hagen

Layout, sats, ombrekking:
Øyvind Eggen og Trine Monge
Repro og trykk:
Bladet Tromsø
Opplag: 4000

Annonser:
For annonsering i første utgave i høstsemesteret (informasjons-avisa): Kontakt Bodil Johanson, tlf 86907.
Annonsepris: Kr 5,- pr sp.mmm.

Neste ordinære utgave kommer i september. Deadline 20.09

Sykkel-mareritt I

Nå like før sommeren bryr løs for alvor, må vi ta med historien om den nyinnflyttede studenten fra Alta og hans nye, rådyre Offroad-glis. Studenten, Rune er hans navn, hadde selvfølgelig blitt advart om det vide og brede om sykkeltyvene i Tromsø, men gliset var selvfølgelig et uunnværlig fremkomstmiddel. Så sykkel ble medbragt til storbyen hvor han leide et hus sammen med sine to samboersker.

Gliset ble strategisk plassert like utfor soveromsvinduet, nær nok senga til at eventuelle sykkeltyver ville bli hørt og avslørt på fersken. I tillegg var det naturligvis på-

Da, sent mot natt, skjedde det: FOTTRINN! Helt klare, utvilsomt menneskelige fottrinn hørtes, og de nærmet seg tydeligvis huset med faste, målbevisste skritt. SYKKELTYVER! Ingen tvill! Bare tanken var nok til at Rune rev av seg dyna, og uten tanke på at pøbelen eventuelt kunne være bevæpnet stormet han splitter naken ut av soverommet og mot utgangsdøra. I det han slengte opp døra og stormet ut med et morderisk krigshyl som hørtes helt over til Tromsdalen, forsto han plutselig den fryktelige tabben. Like utfør døra sto to unge, søte kvinner, akkurat i ferd med å ringe på dørklokka for å avlegge en av

Sykkel-mareritt II

Når vi allerede er inne på sykkeltyverier, føler vi oss nødt til å bryte sommeridyllen med en sørgelig, men sann historie fra en students harde virkelighet. Studenten vi snakker om er en fersk studine ved navn Annema Rassmusen, en ung og from kvinne fra Heddal. Jenta er godt oppdratt og hadde inntil denne spesielle dagen kun lest om livets harde realiteter.

Dagen begynte sent, men lovende om man ser bort fra oppgaven som skulle leveres neste uke. Det var først ved midnattstider problemene brøt løs. Den unge studinen hadde tilbragt noen timer foran TV-skjermen og videoapparatet til en venn, og var på vei ut utgangsdøra da det første sjokket møtte henne: Sykkelen var stjålet! Naivt hadde hun latt DBS-Offroaden stå ulåst i innkjørselen uten tanke på at ellers vennlige Tromsø-beboere kunne finne på noe så råttent som å ta noe som ikke var deres.

Neste sjokk kom bare få sekund senere, Rassmusen hadde nemlig i sin grenseløse naivitet latt veska si bli stående på bagasjebrettet under video-

seansen. Og veska inneholdt både husnøklene og den nylig innkjøpte lommeboka med både penger og hjemmeadressen, i tillegg til diverse personlig rekvisita av typen "diverse, kvinne". For sitt indre så hun hvordan Lånekassens grønne og hvite krympet og krøllet seg, for så å bli redusert til visittkortstørrelse etterhvert som et raskt økonomisk anslag tok form: Ny sykkel, ny veske, ny lommebok, ny lås på døra hjemme, etcetra, etcetra. Videre kom bilder og gode minner som ikke kan måles i forhold til Lånekassens bistandsmidler.

Her slutter den økonomiske siden av saken, og vi går over til andre sider av menneskets grenseløse ondskap. Annema ga nemlig ikke opp uten kamp; hun la i vei mot sentrum med nølende skritt og gråten i halset. Gang på gang spurte hun seg selv og Vårherre hvorfor katastrofene absolutt måtte skje henne. Men spørsmålet ble gjengjeldt med et hånflir over den grenseløse naivitet som kunne drive et tenkende menneske til å sette fra seg en ulåst sykkel midt i Tromsø.

Enda noen timer vandret

den ulykkelige rundt i Tromsøs folketomme gater, før hun plutselig fikk øye på et menneske - han kom mot henne fra lang avstand, men forsvant plutselig i løse luften. Hvor ble han av? Svaret, den fryktelige sannhet, gikk ikke opp for stakkars Annema før det hele var for sent: I det hun litt senere forsiktig kikket inn i et portrom, så hun ham igjen. Han hadde redusert sin påkledning til kun et tørkle rundt ansiktet - og ingenting annet. Og han inntok en positur som ikke levnet noen tvil om at det var lille Annema som var målet for den dristige eksponering. Forferdet snudde hun seg bort og gikk videre, mens skrittene gradvis gikk over til småjogging, og senere til løp og vill flukt, i det hun fjernet seg fra åstedet. Nå tok Annema kursen rett hjem, glemte var sykkel og vesken, dette fryktelige synet overdøvet alt annet. Først i det hun la seg ned på sengen slapp hun gråten løs- og hun ble liggende søvnløs og hikste helt til vekkerklokka ringte neste morgen. Hun skrudde av klokka - og sovnet.

hengt solide tyveribøyler av sinse slag, for å ta fra pøbeeren enhver mulighet til suksess. Men dette var ikke nok i seg selv ikke slappe av. Kvela den kom, og han ble liggende på nåler med hjertebank og svetteperler, og lyttet til hver minste lyd utenfra. Kunne det være potensielle sykkeltyver? Etter en tid lærte han seg å skille småfuglenes ramping på plenen fra menneskers fottrinn. Men søvnen mot vente på seg.

Runes samboere et hyggelig besøk.

Sjokket var stort for begge parter, det skal være usagt hvem som tok størst skade. De to unge pikene har i alle fall vært svært forsiktige når de senere har dristet seg til å avlegge huset et besøk. Aldri mer kommer de på besøk uten å ta en telefon i god tid på forhånd for å forberede som ankomst. Og de kan skimtes fra langt hold i det de nærmer seg huset, lydløst på tåspissene, fra motsatt side av Runes soverom.

Studentavisa for 15 år siden: Staten og Haugli med nye grove åtak på reinhaldsbetjentane

Den kampen reinhaldsbetjentane har ført mot overgang til vasking på dagtid - og dermed nedgang i løn -, er vel kjend for dei fleste på universitetet.

No kjem staten og universitetsdirektør Willy Haugli med nye framstøt. Innføringa av frammatteprotokoll, med andre ord eit stemplingsystem, skal kontrollere at reinhaldsbetjentane overheld arbeidstida.

Reinhaldsbetjentane har fått stor støtte frå studentar og tilsette på universitetet tidlegare. Universitetstinget gjorde og eit vedtak til støtte for kampen deira. Men Haugli har gjort det klart at han ikkje kjenner seg forpliktet andsynes vedtaket. Sia ting-

metet har han omsynsløst arbeida vidare for vasking på dagtid.

I april vart det underteikna ein forhandlingsprotokoll i Oslo. Det staten freistar å oppnå er å slippe å betale tillegg for ubekvem arbeidstid. For universitetet i Tromsø dreier det seg om eit minimalt beløp, ca. 3 promille av lønningbudsjettet for universitetet. Dette er for staten eit grunnlag for å gå laus på den svakaste stille gruppa på universitetet.

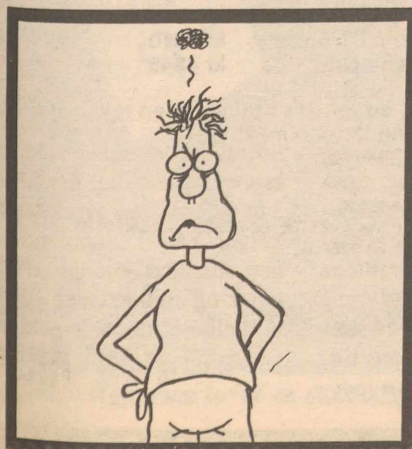
Og som om ikkje dette skulle vere nok, innførast det no frammatteprotokoll for å kontrollere at reingjeringsbetjentane overheld arbeidstida si. Og denne

mistilliten gjeld berre for ei gruppe på universitetet. Reinhaldsbetjentane boikotta frammatteprotokollen i byrjinga, men vedtok seinare å nytte den, og finne ei anna løysing for å få den fjerna. Dei har inga illusjon om at det nyttar å prate Haugli til fornuft.

Det er reinhaldsbetjentane sjølv som må tvinge staten til å fjerne frammatteprotokollen. Andre tilsette og studentar må gå saman med reinhaldsbetjentane i kampen mot staten og universitetsleiinga sine forverring- og rasjonaliseringsiltak!

Studentavisa i Tromsø, mai 1977

Sommerferie i Tromsø:

Økt stipend, dyrere lån

- nei til deltidsarbeid

(tilbakebetalerne betaler festen)

30 prosent stipend - eller 50 prosent, men med renter på studielånet i studietiden? Magistad-utvalget er internt uenig i dette spørsmålet, men enig i hele resten av utredningen om studiefinansiering. Forslaget skal behandles i Stortinget innen kort tid, og innebærer dramatiske endringer i forhold til dagens system. De fleste endringer går til studentenes fordel, men prisen er strenge krav til effektivitet, nei til deltidsarbeid, og høyere rente på studielånet.

Av Øyvind Eggen

Magistad-utvalget ble nedsatt i fjor høst med oppgave å vurdere studiefinansiering og studentvelferd med tanke på økt effektivitet i studiene. Resultatet er et forslag som både fyller kravet om effektivitet, og som dessuten gir en bedre økonomisk uttelling for studenter flest. Den nye modellen for studiefinansiering vil gi mer penger til studentene totalt, men presset om effektivitet og rask studieprogresjon øker kraftig. Det skal ikke lenger lønne seg å ta deltidsarbeid, og deltidsstudenter skal ha krav på mindre støtte.

Dermed skulle alle parter være rimelig fornøyd, og det er stor sjanse for at hovedtrekkene i forslaget blir vedtatt av Stortinget.

Det danske studiefinansieringssystemet har vært et forbilde for Magistad-utvalget, på grunn av de gode erfaringene med raske gjennomstrømming av studenter.

Borteboer-studenter får etter den nye modellen en halv tusenlapp ekstra i måneden, mens hjemmeboerne vil tape på modellen - de får 580 kroner mindre. Felles for alle er at de vil bli trukket i støtte selv med en beskjeden deltidsjobb.

- Vi vil gi studentene større økonomisk handlefrihet, og samtidig gjøre det mer økonomisk lønnsomt å holde et høyt tempo i studiene. Og vi vil at ordningene skal friste flere til å satse på høyere utdanning. Mer stipend og mindre lån er etter vår mening den riktige veien å gå, sier utvalgets leder, Vigdis Magistad.

Nye studenter først i boligkøen

Velferdsdelen av utredningen er ennå ikke lagt frem, og det er usikkert når den vil være klar. Men det er allerede skissert enkelte velferdstiltak som i grove trekk taler til studentenes fordel. Barnehagedekningen er foreslått øket. En viktig endring er et omvendt ansiennitetsprinsipp for studentboliger - nå skal nye studenter stille første i køen. Samtidig skal man ha mulighet til å kjøpe eller leie vanlige boliger for utleie til studenter.

- Mangler sosial profil

Forslaget er allerede blitt kritisert av studentpolitikere for å mangle sosial profil, fordi studenter som ikke makter å gjennomføre studiene innen normert tid blir skadelidende. Det er imidlertid gjort unntak for sykdom/fødsel, og for studenter som av faglige

grunner blir forsinket. Andre sider som har vært kritisert, er den økte renten på studielånet.

Samfunnsøkonomisk gevinst

De totale merutgiftene for staten er grovt beregnet til ca 250 millioner kroner årlig. Økt stipend og økt total støtte gir utgifter på 1,3 milliarder kroner, mens man sparer inn en drøy milliard ved blant annet strengere tilbakebetaling av studielån (høyere rente) og kortere studier. Utvalget mener likevel at forslaget vil gi en indirekte samfunnsøkonomisk nettogevinst på rundt en milliard kroner, blant annet på grunn av bedre gjennomstrømming av studenter ved lærestedene.

Utredningen mangler et detaljert forslag til hvordan overgangsfasen mellom det gamle og nye systemet bør være. Spørsmålet er om alle skal gå over til den nye modellen fra en bestemt dato, om den bare skal gjelde nye studenter, eller en mellomting av disse. Ved de to siste alternativene vil overgangen fra det gamle til det nye systemet bli spesielt kostbart, fordi den økte renta på studielånet som skal "betale" det økte stipendet, lar vente på seg til dagens studenter begynner å betale ned gjeld.

GEOGRAFI PÅ IS

Geografistudiet i Tromsø vil ikke bli startet opp igjen før om flere år, og da eventuelt med sterkere vekt på samfunnsgeografi enn tidligere. Studiet vil ligge på is muligens helt fram til 1995.

Det har ikke blitt gitt undervisning i dette faget dette studieåret, fordi et utvalg var i ferd med å vurdere en omlegging av faget. Komiteen har avgitt innstilling, men på grunn av kapasitetsproblemer ved ISV er det usikkert når det vil bli satt igang. Universitetsstyret har bedt ISV vurdere saken og gi en tilbakemelding innen 1995.

Komiteens innstilling til endring av faget innebærer et fagopplegg med sterkere vekt på samfunnsgeografi enn tidligere. Derfor vil administrasjonen av faget flyttes fra IBG til ISV. De fire enkeltkursene som tidligere utgjorde et grunnfag, skal erstattes med et helhetlig grunnfag. På samme måte vil mellomfagstillegget utgjøre et helhetlig kurs.

Ny SAIH-leder

Ellen Marie Hansen er ny leder i SAIH. Hansen har mastergrad fra Storbritannia og har dessuten gått landslinja ved Agder DH.

De øvrige medlemmene i SAIHs arbeidsutvalg for 1992/93 er alle Oslo-studenter.

6000 I EKSTRASTIPEND

Studenter som studerer om sommeren gjennom treterminordningen får 6000 kroner i ekstra stipend i tillegg til vanlig studiefinansiering også om sommeren. Dette ble vedtatt av Undervisningsdepartementet i april.

Rundt 1000 studenter vil delta i prøveprosjektene i treterminordning ved de fire universitetene pluss Agder DH og Narvik ingeniørhøgskole. I Tromsø gjelder ordningen foreløpig engelsk grunnfag og allmenn litteraturvitenskap.

K-100 før biologi

Fra høsten av vil kjemikurset K-100 være en forutsetning for å kunne ta kurset Bio-103, cellebiologi/genetikk. Begrunnelsen er at studentenes kjemikunnskaper har variert sterkt på Bio-103, noe som har skapt problemer for undervisningen.

Bio-103 er et vanlig begynnerkurs i biologi, og dette vil i praksis si at det stilles krav om kjemi grunnkurs før man starter biologistudiet. De andre universitetene har lenge stillet krav om kjemi grunnkurs før biologistudiet.

TRENING OG SOL - BEST HOS OSS!

SOMMERTILBUD JUNI-JULI-AUGUST

6 X SOL.....400,-

2 MND.....270,-

1 MND.....150,-

studio7

Søndre Tollbugt, 7
Tlf. 88 288

Staten gir, staten tar

Av Øyvind Eggen

Magistad-utvalgets utredning om studiefinansiering inneholder dramatiske endringer - noen til fordel, andre til ulempe for studenten. Her er de viktigste endringene:

- En økning i månedlig støttebeløp (lån pluss stipend) med 510 kroner for borteboere. Kraftig reduksjon av støtten (580 kroner) for hjemmeboere.

- 30 prosent av støtten som stipend, eller 50 prosent, men med renter i studietiden. Dette er det eneste punktet der Magistad-utvalget har vært internt uenig.

- Månedlige utbetalinger - "Trappestipend" - stipendet øker ved økende utdanningsnivå

- Lån/stipend gis kun for normert studietid - unntak for fødsel/sykdom og dokumentert faglig forsinkelse

- Enbeløpet for deltidsarbeid reduseres; du får redusert støtte selv med en beskjeden deltidsjobb. Også eventuelt sommerjobb vil kunne føre til redusert støtte

- Satsing på lang utdanning og forskning ved økt støtte til forskerutdanning legges inn under forskningsrådene og lærestedenes ansvar

- Høyere rente på studielån (du betaler "markedsrenten" dvs. Lånkassens innlånsrent)

- Vanskeligere å få beløpsutsettelse på studielånet

- Ikke lån, men bare stipend til studenter under 19 år alle skal kunne gå gjeldsfrie av videregående skole.

...og velferdsdelen:

- Økt barnehagedekning

- Omvendt ansiennitet ved tildeling av studentboliger; studenter prioriteres

Velferdsdelen vil bli grundig omhandlet i andre deler av Magistad-utvalgets utredning.

330 NYE STUDIEPLASSER

330 nye studieplasser vil bli opprettet ved Universitetet i Tromsø fra høsten. Det er Tromsø sin del av i alt 9.500 nye studieplasser til høyere utdanning i Norge.

Undervisningsdepartementet vedtok i april å opp-

rette 4500 nye studieplasser tillegg til de 5000 som er vedtatt i forbindelse med statsbudsjettet.

Det er nå cirka 150.000 studieplasser innen høyere utdanning, dette er 50 prosent mer enn i 1988.

FIRST STOP KILROY - NEXT STOP ANYWHERE...

GO FREE

Kilroy-billetter med fast plass og mulighet til å endre billetten underveis. Sjekk disse prisene!

London	1590,-
Amsterdam	1590
Paris	1680
Milano	1995
New York	2835

EUROPA-PASS

Tromsø - London - Nice - Tromsø	kr 4745
Tromsø - Paris - Milano - Tromsø	kr 4510
Tromsø - Paris - Athen - Oslo	kr 4845

Priser ut fra Tromsø, en vei. Tilslutning fra en rekke andre byer. Prisene gjelder all ungdom t.o.m. 25 år, og studenter t.o.m. 29/34 år.

Tromsø, Brevikvei Tlf: 083-75820
Oslo, Blindern og Nedre Slottsgt. 23 Tlf: 02-853200 - 02-420120
Bergen, Studententorget Tlf: 05-326400
Ås, Moenvn. 10 Tlf: 09-941120

UNIVERS

KILROY travel

SPECIALPRISER FOR UNGDOM OG STUDENTER

Studentene tilbake i SiTø-styret

Studentene er igjen representert i Studentsamskipnadens styre, etter et enstemmig hovedallmøte vedtak 7.mai. Etter halvannet år uten representasjon i protest mot statens dårlige satsing på studentvelferd, skal studentene nå ta i bruk de samme plassene. Til høsten skal studentene vedta om man i tillegg ønsker å gå inn med brukerstyring, og det vil si flertall i styret.

Øyvind Eggen
Foto: Markus Hareide

Som en overgangsordning ble studentrådet gitt fullmakt til å velge styrerepresentantene. Valget vil skje ved semesterets siste studentrådsmøte 4.juni, men må godkjennes av Hovedallmøtet til høsten.

Diskusjonen om ny representasjon i SiTø-styret startet etter initiativ fra en Studentråds-representant i fjor høst. Studentrådet vedtok tidligere i vår å gå inn med brukerstyring, det vil si flertall i SiTø-styret, men omgjorde senere vedtaket, og innstilte heller overfor Hovedallmøtet å gå inn med vanlig mindretallsrepresentasjon. Til høsten vil Studentrådet fremme spørsmålet om brukerstyring for HAM.

Magistad-utvalget innstiller til "unnskyldning"

Magistad-utvalgets innstilling var den unnskyldningen vi søkte for å gå inn i styret igjen. Vedtaket om å trekke ut styrerepresentantene var en markering som passer å avslutte nå, mener studentrådets sekretær Are Holand.

Har hatt effekt

Holand avviser imidlertid at brukerstyringen har vært uten effekt.

- Signalet har blitt hørt, og vi har blitt referert til i flere offentlige utredninger.

- Hva med kostnadene ved å gi avkall på styrerepresentasjon?

- Den praktiske effekten har vært marginal. SiTø-direktør Vidar Bakken understreket jo også under Hovedallmøtet at samarbeidet med studentene har vært utmerket i tiden uten styrerepresentasjon. Studentrådet har likevel lagt premissene, og jeg vil våge å påstå at de har blitt hørt på alle punkter, hevder Holand.

Politisk signal

Vedtaket i november 1990 om å trekke studentene ut av Samskipnadens (SiTø) styre var tenkt delvis som et politisk signal om at myndighetenes velferdspolitik var uakseptabel. Den direkte foranledningen var en foreslått økning i husleieprisene på 16 prosent. Studentrepresentantene kunne ikke godta dette, men forsto samtidig at det ikke kunne la seg forsvare økonomisk å ikke øke leieprisen. Hovedallmøtet vedtok derfor å trekke studentrepresentantene ut av styret, for ikke å føle medansvar for det dårlige velferdstilbudet. Vedtaket ble starten på en rekke aksjoner, blant annet husleiestreik, alle rettet mot staten med krav om økte bevilgninger til Samskipnaden.

Døra har stått åpen for studentrepresentasjon helt siden studentene trakk seg ut i november 1990. Nå har Hovedallmøtet igjen valgt å innsette styrerepresentanter.

UKA -93 tar form

Planleggingen av UKA -93 er nå kommet igang. UKA, som strekker seg over ti dager fra 10.- 20. mars -93, feirer tiårsjubileum neste vår. Dette skal blant annet markeres ved at man skal "headhunte" flest mulig av dem som deltok på den første UKA i 1983. UKEsjef Peder Pedersen håper at personer som Jon Michellet, Odd Børretzen og Steinar Albrigtsen vil stille opp.

Av Sten-Rune Roland
Foto: Oddgeir Sagerup

- Vi slår på stortromma neste år, lover Pedersen, og nevner et rikt og variert program, som inneholder alt fra fyrverkeri, revy, konserter, jentecabaret, tog, nattmesse, ogsåvidere.

- Minst en konsert hver dag er målet.

UKAversitetet blir et nytt innslag neste vår. Etter ide fra UKA i Trondheim skal forelesere rotere

mellom instituttene, og holde populærvitenskapelige forelesninger om hva de driver med.

Tirsdag 12. mai møtte åtte studenter opp til planleggings- og informasjonsmøte i Bodegaen. Samtlige av disse ble valgt inn i et midlertidig styringsorgan for UKA som skal virke frem til neste semester, da det egentlige UKE-styret skal overta. Peder Pedersen ble valgt til UKE-leder allerede tidlig i vår. Neste semester er man imidlertid avhengige av at flere

enn åtte personer er villige til å stille opp for UKA.

Noen av de områdene man trenger folk på er: økonomi, revy, PR, UKE-avis, arrangementskomite m.m. Det er altså god anledning til å få sette sitt preg på UKA om man til høsten møter opp på de tilstelningene hvor man velger folk til de forskjellige komiteene. I 1987 var mer enn 250 studenter på en eller annen måte involvert i UKA, og målet er å få like mange i 93.

UKEsjef Peder Pedersen lover en skikkelig feiring av UKAs tiårsjubileum.

Hard debatt, ingen reglementsending

Arbeidsprogram vedtatt på tvers av SU/SR

Nærmere to timers debatt om studentorganiseringsen under Hovedallmøtet førte ikke fram til nevneverdige endringer i reglementet. Bare noen uker etter at det nye reglementet ble innført, er de fleste parter enige i at det er uferdig og ikke noe varig alternativ. Men sterk fraksjonering hindret det nødvendige to tredjedels flertall for dissenser og endringsforslag til reglementet.

Hovedallmøtet endte forøvrig opp med et vedtatt arbeidsprogram for studentpolitikken høsten 92 som går på tvers av Studentutvalget og Studentrådets innstilling.

Av Øyvind Eggen

Arbeidsprogrammet som ble vedtatt var et forslag levert av sju enkeltpersoner. Det konsentrerte seg om de tre hovedområdene organisering, velferdspolitikk og utdanningspolitikk. Studentrådet skal ifølge programmet videreføre intensjonene i det nye reglementet for studentorganisering og jobbe for rekruttering og innflytelse i studentpolitikken. SR skal også prioritere studentrepresentasjon i Samskipnaden og Plan- og utbyggingsavdelingen, samt revurdere studentenes representasjon i andre råd og utvalg.

Velferdsbygg

En fullverdig helse- og sosialtjeneste, bedre bolig- og barnehagetilbud og arbeid mot å få bygget et eget velferdsbygg for studentene står også på program-

met. Avsnittet om utdanningspolitikk prioriterer studiekvalitet og fagevaluering, adgangsbegrensning og ressursforvaltning, samt lokalisering av alle lesesalsplasser i Breivika.

Studentutvalgets opprinnelige innstilling, som senere var vedtatt på Studentrådet mot fire stemmer, ble avvist av HAM. Innstillingen var mer detaljert og la også linjene for områder som kvinnepolitikk, internasjonale og solidaritetsaker. Innstillingen sa ikke noe om studentorganisering eller reglementsarbeid.

SUs innstilling brukte dessuten konsekvent ordlyden "SU og SR" om studentpolitikken, mens programmet som ble vedtatt, kun omhandler SR, Studentrådet. Dette må tolkes som en klar presisering fra forslagsstillerne om at Studentrådet skal være det ledende studentpolitiske organ - i tråd med

reglementet. Forslagsstillerne er stort sett de samme som sto i spissen under prosessen mot det nye reglementet - der mye av motivasjonen nettopp var å overføre innflytelse til Studentrådet.

Ingen reglementsending

Dissensene til reglementskomiteens forslag ble ikke behandlet da det nye reglementet for studentorganisering ble vedtatt i mars. Disse ble diskutert under Hovedallmøtet, sammen med tilleggforslag til endringer fra Kontrollkomiteen og en egen fraksjon. Halvannen times debatt førte kun frem til en ny setning i reglementet, om at valgkandidatene må være tilstede ved valg. Ingen andre endringsforslag fikk det nødvendige to tredjedels flertall, på grunn av tydelig fraksjonering. Blant de mest dramatiske forslagene var et punkt om at Studentrådet selv skal vedta reglementsendinger; det ville betydd en kraftig reduksjon av Hovedallmøtets rolle.

Stemmekjøp

Det var også en tydelig tendens til "stemmekjøp" under allmøtet. Blant annet kom tre studenter inn midt under en avstemming, og stemte på signal fra enkelte tilstedeværende uten selv å vite hva det ble stemt om!

Målfrid Larsen om reglementsendingene:

- Prossessen har gått for fort

- Prossessen mot et nytt reglement har gått alt for fort. Og det nye reglementet er ikke blitt bedre enn det vi hadde - det blir ikke mer demokrati bare av å flytte makta fra et organ til et annet. Dersom man ikke klarer å få studentpolitikken mer utadvendt, kan man like gjerne legge ned, sier nestleder Målfrid Larsen i Studentutvalget.

Av Øyvind Eggen

- Studentutvalget har fått skylden for et 20 år gammelt system. Man har slåss mot gamle spøkelser som ikke er lenger, men som SU ble symbolet på. Det har blitt skapt et bilde av de som sitter i SU, som i alle fall jeg ikke kjenner meg igjen i, sier Larsen. Hun har vært medlem i Studentutvalget siden høsten 1989. Hun trakk seg fra vervet etter at det nye studentreglementet ble vedtatt i mars, men valgte å bli sittende til sommerferien for å sikre kontinuiteten.

- Vi har blitt beskyldt for å bruke for mye makt og drive feilinformasjon. Nordlys sammenlignet oss med styret i Kina. Men det verste er beskyldningen om at vi ikke har jobbet for studentenes interesser. De er store i kjeften, men kan de peke på saker der vi har gjort feil? Det har ingen gjort så lenge jeg har vært i Studentutvalget.

Kommunikasjonssvikt

- Studentutvalget har forstått for sent den misnøyen som har vært med måten studentpolitikken har vært drevet på, på grunn av en alt for dårlig kommunikasjon med studentene. Svikten har vært tosidig - kommunikasjonene har sviktet i begge ender. Vi har tatt til etterretning noe av kritikken som har vært fremmet, for eksempel mot hovedallmøtene. Mange saker som ble tatt opp på HAM, kunne nok Studentrådet tatt seg av. Og vi kunne hatt færre HAM, som tok opp store prinsipielle saker. Men dette hadde vi tatt til etterretning og var i ferd med å gjøre noe med.

- Hvordan burde prossessen mot et bedre studentdemokrati foregått?

- Reglementskomiteen burde hatt bedre tid på seg, og satt opp flere alternative organisasjonsformer - som var deres mandat. Deretter burde vi hatt en debatt om fordeler og ulemper ved disse - en politisk verdidebatt i forkant

av Hovedallmøtet - fulgt av en avstemming. Slik det har skjedd nå, har det hele gått alt for fort, og vi har fått et reglement som verken er fugl eller fisk. Man har gått så fort frem at man ikke har tatt med det positive som det gamle systemet hadde.

Studentpolitisk andedam

- Studentpolitikkerne, både de radikale og konservative, har bygget opp en egen "andedam" som har virket ekskluderende i forhold til studentene. Slik har studentpolitikken beveget seg fra studentene. Det har aldri vært lagt opp til en politisk verdidebatt blant studentene. Slik også med prossessen mot et nytt reglement: Det har vært en debatt rettet mot personer, og med en alt for sterk fokusering på reglementet, istedet for en politisk debatt om hva vi vil. Det har aldri vært sagt hva som er målet med det nye reglementet.

- Hva vil skje fremover?

- For SU sin del er det så mye nytt i det nye reglementet at det er vanskelig å definere hva vi nå skal gjøre.

- Den største svakheten med det nye reglementet er at man lar instituttene organisere seg selv. Det burde i alle fall vært uttrykt en felles mål og retning for studentdemokratiet. Dessuten er det

Turbulent for ny SR-leder

Universitetets nye studentpolitiske leder har lang erfaring med politikk og organisasjonsarbeid. Geir Jarle Voldmo er 27 år og sosialist, og nyvalgt leder for Studentrådet og dermed også Studentutvalget. Han har studert i Tromsø i to år. Tidligere har han vært innom Universitetet i Oslo, og han har blant annet vært fagforeningssekretær og aktiv i Sosialistisk Ungdom. Nå går han inn i en utsatt stilling i en studentpolitisk turbulent tid.

Av Øyvind Eggen

- Jeg kan vanskelig se at jeg går inn i den samme funksjonen som tidligere ledere har hatt, med de reglementsendingene vi har vært gjennom. Og jeg har ennå ikke helt klart for meg hvordan jeg skal få det hele til å fungere.

- Situasjonen er veldig politisk turbulent, og det har vært mange misforståelser og mye dårlig informasjon. Det er vel ikke rom for store visjoner fra en leder i en så turbulent tid. Men jeg vil forsøke å samarbeide med alle parter, fordi jeg tror veldig mange spørsmål og problemer kunne vært unngått dersom vi hadde fått snakket mer.

- Det har blitt brukt midler i debatten den siste tiden som er direkte grisete, enkelte har drevet med bevisst manipulering og feilinformasjon. Dette fører studentpolitikken i vanry og svekker rekrutteringen. En viktig del av min oppgave blir derfor å jobbe med informasjon til studentene, blant annet med tanke på økt rekruttering.

Instituttene

- Jeg vil også prøve å jobbe mer i forhold til instituttene allmøter og arbeidsutvalg. Vi må gjøre mer for å finne ut hva studentene egentlig ønsker. Blant annet vil vi forsøke å lage

et spørreskjema til høsten, for å kartlegge studentenes syn på studentpolitikken. Dette kan vi så bruke til en evaluering neste vår.

- Hva er grunnen til at engasjementet rundt studentpolitikken er blitt svekket?

- For det første har vi fått flere studenter. For det andre har en del gamle studentpolitikere forlatt skuta uten å føle ansvar for det de har vært med å bygge opp.

- Siden sommeren 1990 har oppløsningstendensene vært spesielt sterke. Tidligere hadde vi friske saksdebatter, nå snakker man kun om organisering. Studentpolitikken har forlatt enhver politisk konfrontasjon til fordel for en diskusjon om prinsipper og strukturer.

- Tendensen er at det er de små sakene som skaper debatt, mens de store sakene som virkelig betyr noe, går gjennom uten debatt. Det gjelder viktige politiske saker som kvinnepolitikk, lovendringer også videre.

- Hva blir så de viktigste enkeltsakene neste år?

- Lukking av studier, en del lovendringsforslag og forholdet til Samskipnaden er blant de viktigste. Vi må også regne med at det vil ta et års tid å bli ferdig med saker som angår organiseringen - hvis vi da noen gang blir ferdig.

Ny NSU-leder

27 år gamle Joar Flynn Jensen er valgt til leder i Norsk Studentunion fra høsten av. Jensen er 27 år, opprinnelig fra Mo i Rana, og studerer ved Menighetsfakultetet i Oslo.

svært personavhengig - blant annet fordi representantene i for eksempel Samskipnaden ikke står ansvarlig overfor Studentrådet.

- Uansett reglement er det opp til studentene å skape et studentdemokrati. Vi trenger bedre gjensidig kommunikasjon. Dersom ikke studentpolitikken klarer å bli mer utadvendt, kan vi like gjerne gi opp.

Eiga velferdsbygg til studentane?

- Det er på tide at studentane i Tromsø får eit eiga velferdsbygg med lik det ein har ved andre universitet. Eit bygg som kan romme idrettslaga, Studentarsamfunnet, Studentsamskipnaden og sosialhjelpa, eit bygg så stort at ein like gjerne kan bruke det til konferanse - og konsertlokale som til førelings-sal. Dette seier Sigmund Holstad, ein av initiativtakarane bak eit framlegg om å byggje eit slikt velferdsbygg.

Av Robert Hagen
Foto: Øyvind Eggen

- Det heile starta med at Geir Jarle Voldmo, Tord Mortensen og eg satt og prata om mangelen på eit samla studentmiljø her i Tromsø. Sjølv har eg studert i Trondheim og er vant med eit velorganisert Studentarsamfunn som har tilbod for ein kvar smak. Når vi så fekk høyre om at universitetet har planar om eit forretnings- og servicebygg, det såkalla Senterbygget, meldte tanken seg; kvifor ikkje kombinere dette med eit velferdsbygg for studentane?

Planen med eit slikt bygg er at det skal vere eit brukshus som skal fungere som ein samlande faktor for studentane, samstundes som ein kan betre integreringa av nye studentar ved universitetet. Det har lenge vore eit stort behov for eit bygg som kunne samle alt av studentaktivitetar ved universitetet under eit tak. I dag er dei ulike organisasjonane og velferdsorgana spreidd rundt om på universitetsområdet og på Tromsøya, noko som gjer at ein må vere lokalkjent for å finne fram til dei. Tromsøstudentane sit idrettslag (TSI) kan stå som eit døme på dette, med kontor i Hovudgarden, men med det meste av aktiviteten utanfor universitetsområdet.

Førelingslokale og idrettshall

- Det beste for studentane hadde vore om ein kunne samle alt dette i eit bygg som var lett tilgjengeleg for alle studentane ved universitetet. Ei slags storstove med plass for alle studentsosiale aktivitetar, med ein stor sal som kan takast i bruk som konsertlo-

kale, danseplass, førelingslokale eller idrettshall, samt mange små og store rom for dei ulike studentlaga ein har ved universitetet. I tillegg vil Studentsamskipnaden, sosialhjelpa, reisebyrå, bank og postfilialar ha ein naturleg plass i eit slikt bygg, meiner Sigmund Holstad.

Studentrådet med framdriftsplan

Studentrådet har i sit arbeidsprogram fått i oppgåve å utforme ein framdriftsplan for etablering av eit velferdsbygg for studentane. Ein slik plan vil ta føre seg alt frå finansiering og plassering til utforming av kva eit slikt bygg skal innehalde. Det er for tidleg å seie korleis ein skal finansiere prosjektet, men Holstad legg vekt på at dette må vere eit breitt samarbeidsprosjekt mellom studentane, Universitetet, Studentsamskipnaden, kommunen og staten. Spesielt viktig vil det vere å planlegge saman med Universitetet korleis velferdsbygget kan kombinerast med andre byggeprosjekt på universitetsområdet.

- Tanken er at ein kan kombinere fleire planar i eit slikt prosjekt. Studentane vil få eit lenge etterlengta velferdsbygg, universitetet får ein større førelings-sal enn Aud.Max., ex.phil.-studentane og andre studentar som i dag held til utanfor universitetsområdet vil bli å finne i Breivika og Studentsamskipnaden kjem nærare brukarane. I tillegg kan kommunen bruke delar av bygget som konferansesenter, for ikkje å gløyme at eit slikt bygg vil skape arbeidsplassar innan bygg- og anleggsnæringa.

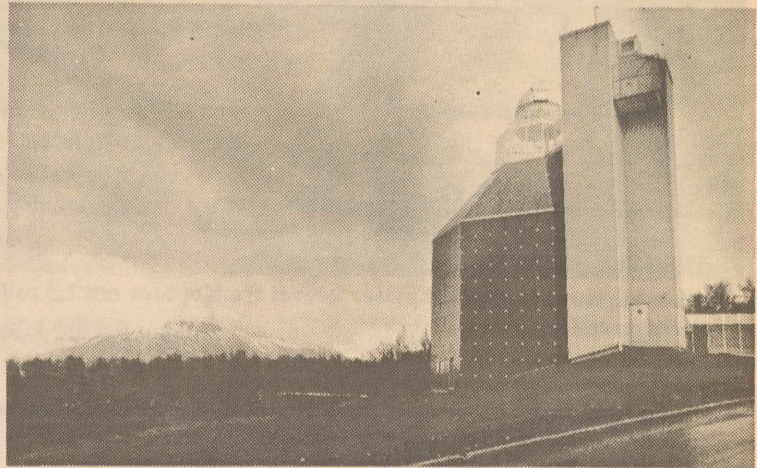
Her, ovanfor Hovudgarden, ynskjer Sigmund Holstad primært at velferdsbygget skal liggje.

Fleire plassalternativ

- Når det gjeld plassering av velferdsbygget på universitetsområdet, har ein fleire alternativ. Om velferdsbygget skal inngå som ein del av senterbygget rett ved sida av Hovudgarden, vil det få ein alt for dominerande plassering. Då ville området vest for Hovudgarden, like ved barnehagen, vere eit betre val.

Den beste plassen av alle ville vere på tomte som går parallelt med Universitetsbiblioteket og Statsarkivet.

Det er eit stort prosjekt som Sigmund Holstad her skisserar. Sjølv er han i utgangspunktet kritisk til å planlegge for stort, men så lenge universitetet framleis er i vekst, meiner han det er betre å ha for stor plass enn for lite plass i eit bygg med så mange ulike funksjonar og målgrupper. Når det gjeld administreringa av eit slikt bygg er han ikkje i tvil; dette vil vere ein oppgåve for Studentarsamfunnet, men då må Studentarsamfunnet i Tromsø fungere på heilt andre premisser enn i dag.

Ein alternativ plassering kan vere nedanfor Nordlysplanetariet.

Vidare bør velferdsbygget vere organisert som ei stifting, eigd av studentane gjennom kjøp av medlemskort.

God respons

- Vi har til no berre fått positiv respons på dette forslaget. Det er i dag tverrpolitisk semje om at ein skal prioritere denne saka høgt. Vi har og lufta saka uformelt med administrasjonen ved

Universitetet og Studentsamskipnaden, og dei er berre positive til forslaget, men ventar på utspel frå studentane. Planane om eit velferdsbygg står og fell på studentane og studentpolitikarane. Vi må sette i gong så snart som mogleg, ellers skjer det ikkje noko. Målet må vere at ein kan ta til med byggearbeidet frå august 1993.

June Pernille til NSU

June Pernille Knutsen blir vår representant i Norsk Studentunions arbeidsutvalg neste år. Hun ble valgt under NSUs landsting i april, og skal sitte hele studieåret.

Av Øyvind Eggen (tekst og foto)

June er 23 år, og har helt siden hun begynte høsten 1989 vært aktiv i studentpolitikken. Samtidig har hun har vært innom de fleste institutter som student: Data, matematikk, engelsk, offentlig politikk/administrasjon og jus.

- Ja, det er klart jeg gleder meg. Det blir en stor utfordring,

men også mye arbeid. Jeg regner ikke med å følge normal arbeidstid. Det er veldig mye interessant som foregår: Endringen av Universitetsloven, problemer med hensyn til lukking og så videre.

- Det er en ny situasjon for meg, og jeg har mange tanker om det. Vi får se om de har rot i virkeligheten. Vi får vente og se. Arbeidsoppgavene er forelø-

pig bare grovt definert. I tillegg til å ta seg av de sakene som spesielt angår Tromsø, har June informasjon som sitt hovedansvarsområde. Det innebærer blant annet ansvar for "Studentforum". Hun skal også jobbe med universitets- og høyskolesaker, og med NSU samepolitiske program.

- Jeg vil satse mye på informasjon om hva NSU driver med, og jeg har visjoner om hvordan det skal gjøres. De konkrete planene vil bli lagt i løpet av sommeren, sier June og lover å være tilbake på stand ved semesterstart.

June Pernille Knutsen er valgt inn i arbeidsutvalget til NSU.

Strid om kopieringsavgift: UiTø

Økonomidirektør Ben Schei aviser kravet fra Kopinor om 1,5 millioner i kopieringsavgift.

Foto: Ronald Johansen, Bladet Tromsø

SAKSØKT for 1,5 mill.

Universitetet i Tromsø er sammen med de andre universitetene stevnet for Oslo byrett av selskapet Kopinor, beskyldt for systematisk å ha underrapportert kopiering av lærebøker og tidsskrifter. Kopinor, som er interesseorganisasjonen for norske rettighetsinnehavere til åndsverk, krever 1,5 millioner kroner fra UiTø. Økonomidirektør Ben Schei avviser kravet.

Av Øyvind Eggen

- Vi har fulgt de rutine som Kopinor og universitetene ble enige om, sier Schei, men innrømmer samtidig at det kan være svært vanskelig å vite det eksakte tallet på avgiftspliktige kopier. Administrasjonen er avhengig av innrapportering fra de enkelte institutt for kopiering til forsknings- og undervisningsformål. Kopinor beskylder Universitetet for ikke å ha gjort reglene kjent for personalet.

Hensikten med kopiavgiften er å gi forfattere av bøker og tidsskrifter en kompensasjon for det som blir kopiert. Samtidig skal avgiften hindre en overdrevet kopiering, som vil redusere salgsinntekter. Avgiften per kopi er på 25 øre. Regelverket er komplisert, og omfattende skjemaer må fylles ut ved all avgiftspliktig kopiering. Det er også regler for hvor mange kopier man kan ta av en enkelt bok eller tidsskrift.

Når det gjelder studentkopiering, har man blitt enige om et enklere system. Avtalen er at halvdelen av alle studentkopier skal avgiftsbelastes, regnet ut etter telleverket på kopimaskinene eller salget av kopikort. Studentkopiering utgjør imidlertid bare en liten del av det totale beløpet; i 1991 var tallet 233.000 kroner. Dette tilsvarer rundt 200 kopier per student, og det betales gjennom studentenes kjøp av kopikort.

Universitetene har koblet inn riksadvokaten på sin side, som har skrevet tilsvar på Kopinors anklager. Det er ikke klart når saken vil komme for retten.

Parallellt med denne saken er universitetene og Kopinor i ferd med å forhandle seg fram til en ny avtale med Kopinor. Universitetene mener de i dag betaler for mye i kopieringsavgift, og de ønsker seg dessuten en mindre komplisert avtale som er enklere å overholde.

Verdifulle erfaringer fra Caen

Av Øyvind Eggen (tekst og foto)

Du må være idealist for å ta et år med "fransk for realister" i Caen i Frankrike. Men erfaringen er verd å ta med seg, sier en av de to første Tromsø-studentene som har benyttet seg av dette språktilbudet. Kjemistudenten Ronny Helland har studert fjerde året kjemi i Caen, men uten å vite om han får uttelling i form av vekttall for kjemien. Franskkurset gir deg bare fem vekttall - de faglige studiene gir ingen automatisk studiekompetanse.

- Arbeidsmengden vil tilsvare mer enn 20 vekttall i Norge - i alle fall hvis du tar fullt faglig studium. Da blir det ikke tid til mye annet, sier Helland.

Kurset er et tilbud til alle realfagsstudenter, og målet er å knytte sterkere kontakter til forskningsmiljøer i Frankrike. Et ekstrastipend fra Universitetet sikrer at utenlandsoppholdet ikke gir studentene særlig mye ekstraavgifter. 10 norske studenter har benyttet seg av tilbudet i år - to av dem fra Tromsø.

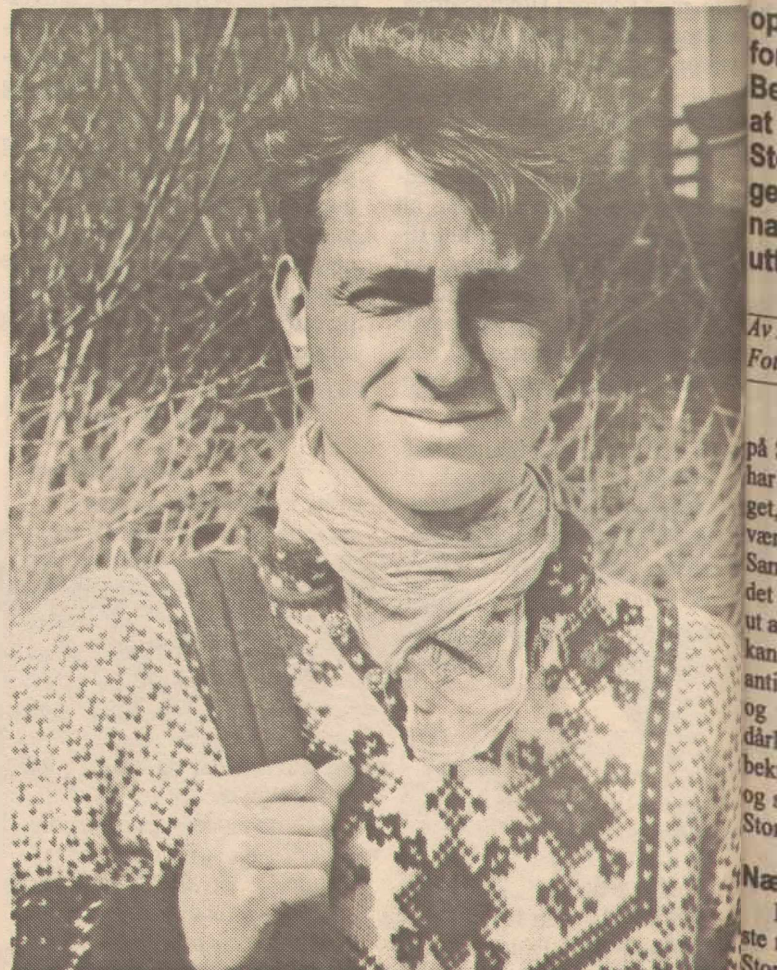
Kurset begynner med et sek-sukers intensivt franskkurs, før studentene deltar i et faglig studium som tilsvarer det nivået han/hun ligger på i Norge. Men studieopplegget er svært forskjellig fra det norske, og kan være knallhardt selv for de franske studentene.

- Vi bruker overhode ingen lærebøker, og er helt avhengig av forelesningsnotatene. Til og med

franske studenter har ofte problemer med å henge med, sier Helland.

- Dessuten har vi ikke noe veldefinert pensum før vi starter studiet, slik som i Norge. Pensum blir bestemt underveis. Og eksamen blir rettet og vurdert kun av foreleseren - og under fullt navn. Dette gjør at kontakten mellom professor og student er dårlig - mange er redde for å skille seg negativt ut ved å be om hjelp.

- Caen er en by med masse utlendinger, og det er disse som skaper miljøet for de utenlandske studentene. Det er vanskeligere å få kontakt med de franske - det krever i alle fall at du er pågående, sier Ronny Helland og anbefaler likevel den erfaringen kurset gir.

Ronny Helland anbefaler et år i Caen.

Satsing på primærhelsetjeneste i Tromsø: Studentene inn på Legevakta?

Studentene i Tromsø har det dårligste helsetilbudet i landet. De tre andre universitetene får dekket sine utgifter til legetjeneste over statsbudsjettet, mens Universitetet i Tromsø ikke får en eneste krone.

- Det er meget urettferdig av Gudmund Hernes å avfeie et slikt rettmessig krav, som egentlig burde vært innvilget for lenge siden, sier rektor Ole D. Mjøs til Utopia. Mjøs lover alle studentene at han ikke kommer til å gi seg før det er blitt en forbedring av forholdene.

Av Siri Skogstad Berntsen

- Vi jobber med et forslag om å bruke legevakta ved RiTø til legetjeneste for studenter og folk som bor i området rundt. Lokale brukes jo likevel ikke på dagtid, og på den måten vil vi både forbedre primærhelsetjenesten i kommunen, samtidig som vi får et bedre helsetilbud på universitetet.

Da utdanningsminister Gudmund Hernes var i Tromsø i høst sa han "Ja," det var klart universitetet skulle få midler til legetjeneste når alle de andre universitetene hadde det. Men så dro han tilbake til departementskontoret og skiftet mening. Universitetet fikk et brev tilbake der han sa "Nei" likevel. De andre universitetene var unntak, det var Tromsø som var regelen. For den beste løsningen i følge Hernes var å in-

tegrere studentene i primærhelsetjenesten.

Det Hernes ikke tenkte på var at primærhelsetjenesten i Tromsø ligger med brukket rygg, og ikke har mulighet til å ta seg av studentene - noe som oftest fører til at de kommer i bakerste rekke i helsekøa.

Går rundt grøten

- Studenten, de ansatte og skoleelevene i Tromsø utgjør et stort volum. I tillegg har vi et usynlig tall av studenter og elever, beregnet til 3-4000, som ikke har meldt flytting til Tromsø kommune. Men de er her, og har krav på legetjenester. Det hele er et problem, sier Mjøs.

Universitetsledelsen prøvde derfor å gå andre veien, gjennom primærhelsetjenesten.

- En egen legetjeneste på universitetet er ingen enkel sak, vi

tenkte derfor at vi heller skulle snu litt på problemstillingen, og se hvordan vi kunne være med på å bedre primærhelsetjenesten i Tromsø. Det er derfor satt ned et utvalg som samarbeider om å finne løsninger på bemanningskrisen, og som også skal drive evaluering, forbedre effektiviteten i første linjen. I tillegg jobber vi med et konkret forslag fra vår side som vi nå har sendt over til kommunen, sier Mjøs.

Studentene inn på legevakta?

Forslaget går ut på å bruke lokalene til den nye legevakta på dagtid til legetjeneste for studentene og befolkningen i området. Med denne fellesløsningen er det også mulighet til å presse ressurser fra staten, noe som ikke ville gått om man hadde satset på egen legetjeneste for studentene. Tidspunktet er også gunstig, for i disse dager har Tromsø som en av fire kommuner fått tildelt et prøveprosjekt basert på et såkalt listepasient-system.

Forsøksordningen går ut på at hver innbygger i kommunen skal ha sin faste lege. På den måten vil hver lege ha faste pasienter. Formålet er at legen og pasienten skal ha bedre kjennskap til hverandre. Et forsøk som også forde-

Ole D Mjøs lover å arbeide for en legetjeneste for studenter.

(arkivfoto)

ler nye ressurser i kommunens ellers så slunkne pengebok.

- Dette nye forsøket åpner for flere muligheter, mener Mjøs.

Han påpeker at man fortsatt er i startfasen, men er klar over at

det er et problem at Universitetet i Tromsø ikke har en egen legetjeneste. Han lover derfor en bedring for alle de studentene som i dag har flere måneders ventetid hos en kommunal lege.

Soppsesong hele året på Kvaløya

Storelvfolket hjemsesøkes av fukt og hussopp

Beboerne på Samskipnadens (SiTø's) boliger ved Storelva (Kvaløya) plages med fukt, mugg og hussopp. Til og med i skoene gror svineriet fram, ble vi fortalt.

Beskjeden de tidligere har fått fra vaktmestrene, er at studentene luffer for dårlig. Da Utopia besøkte Storelva, var det imidlertid intet i veien med luftingen, og beboerne spiller ballen tilbake til Samskipnaden; - Grunnarbeidet på Storelva er for dårlig utført, hevder de.

Av Arne Hauge

Foto: Jørgen Jørgensen

Bjørn Steinar Sæther, beboer på Storelva og samtidig den som har sittet lengst i leieboerutvalget, forteller til Utopia at de har vært i møte med vaktmestrene i Samskipnaden. Men foreløpig har det ikke kommet noe mer konkret ut av dette enn at de fikk utdelt ei kanne soppkverk på deling. Men smistoff til å smøre langs lister og vinduer kan ikke bøte på et dårlig utført grunnarbeid. Sæther bekrefter overfor Utopia at fukt og sopp virkelig gir beboerne på Storelva problemer.

Nærmest bakken

Problemet med fukt har i første rekke rammet leilighetene på Storelva, mens hyblene stort sett har vært spart for brysomheten.

Dette skyldes sannsynligvis at leilighetene ligger i sokkeletasjen, og dermed nærmest bakken. Dette er også mest typisk for sokkel- og kjellerleiligheter.

Vasket vekk

Selv om flere av de leieboerne vi tok kontakt med, ikke hadde vært nevneverdig plaget med sopp, klaget de alle over at det tok mer enn tre dager å tørke klær innendørs. De leieboerne vi fant som virkelig var plaget, sa at problemet først viste sin tilsynekomst på soverommene, og da mellom seng og vegg.

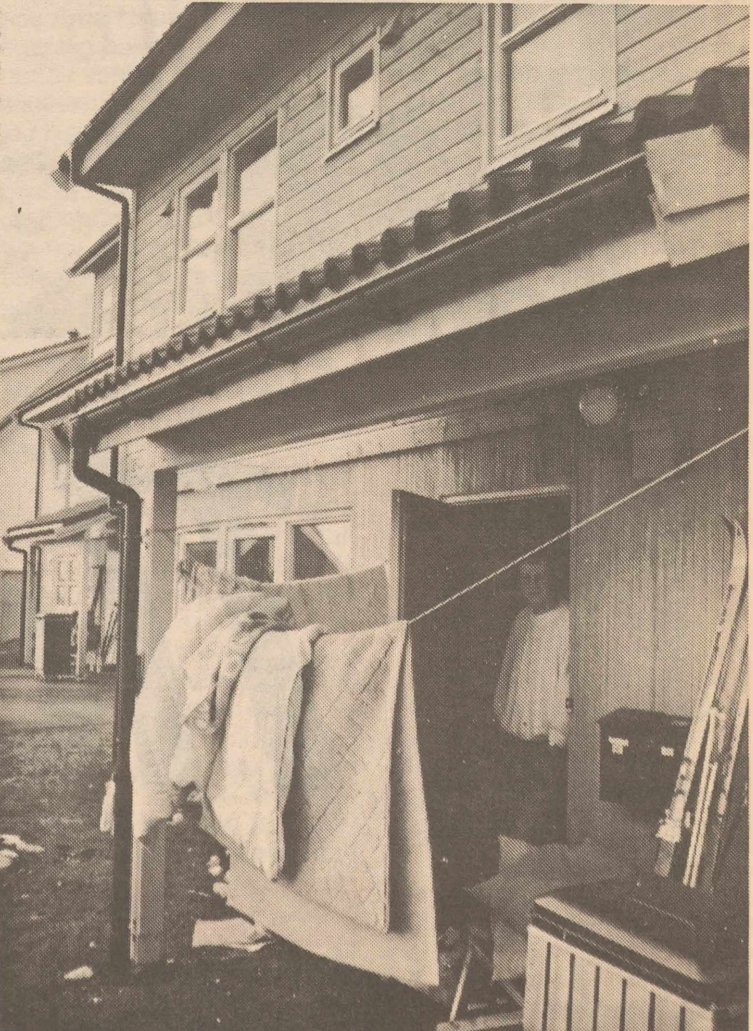
- Her vokste soppen frodig oppetter veggen, men nå har jeg vasket den vekk. Dette var standardsvaret vi fikk på forespørsel om å få se denne plagsomme soppen.

Bjørn Steinar Sæther

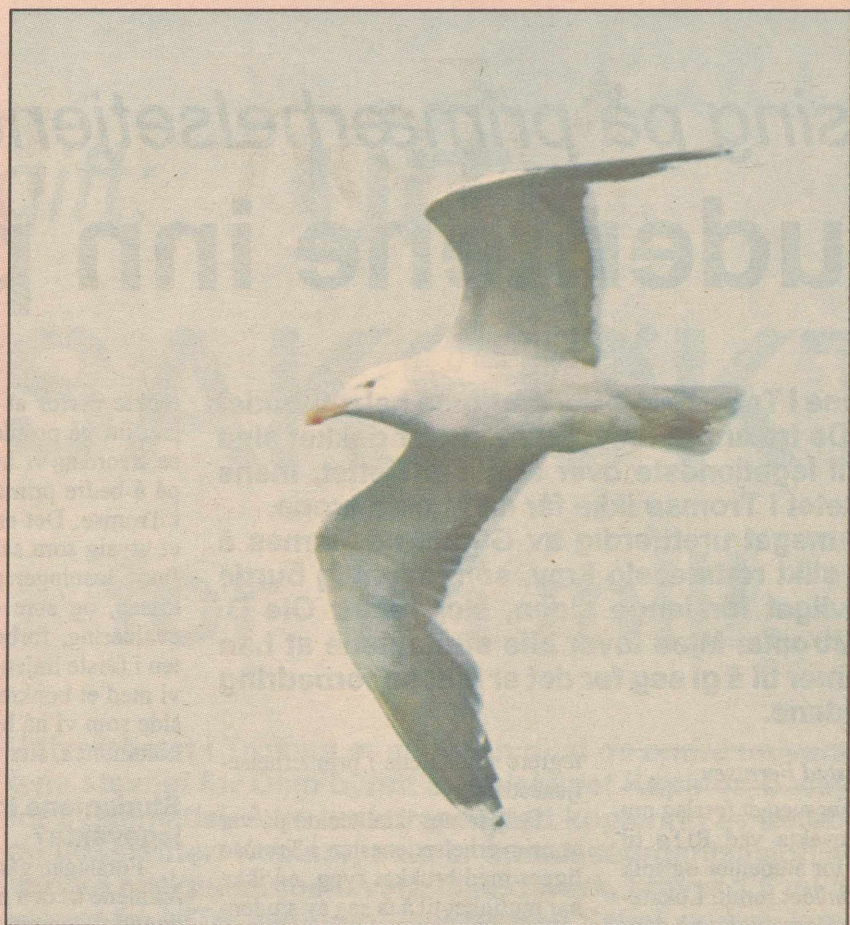
Får soppen motstand?

Selv om kampen mot soppen resulterer i iherdig bruk av skurekost og grønnsåpe, var det ihvertfall ikke vanskelig å finne tegn som tyder på at leilighetene på Storelva ganske raskt vil falle i markedsverdi om ikke noe fundamentalt blir gjort for å utbedre feilen; langs gulvlistene og vinduer synes svarte felter i treverket; kjennetegnet på råte og mugg (og kanskje sopp). Leieboerutvalget på Storelva har laget ei liste over ting som må utbedres, og her er fuktproblemet oppført. Så gjenstår det å se om vaktmestrene i Samskipnaden gir soppen prioritet.

Alle klær må luftes utendørs; inne tar det minst tre dager.

Den frimodige Nordlys- journalisten

- lokker fram smilet i hverdagen

FOTO: KJELL FJØRTOFT/BENNY GÉNSBØL - A-TEAM

Nordlys

EN ÅNDSFRISK 90-ÅRING

Møtet med en FILOSOF

- Jeg har en sky av hvitt r, så det skulle ikke være vanskelig å kjenne meg an, mente filosofiprofessor Jakob Meløe (64), da jeg kalte et møte med han pr. telefon. Og vanskelig var det vel! Han så ganske filosofisk ut der han sto på utsiden av byens cafeer og møtet. Håret var såvisst en lys hvit sky, og så røyket en pipe - noe de fleste filosofer gjør ifølge stereotypene. Jeg var ikke klar over at jeg gikk til da jeg ambisiøst avtalte et møte med en filosof. I ettertid har det vist seg at jeg satte i gang en ganske omfattende tankeprosessen i den godeste Meløe. Denne tankeprosessen oppstod ikke da vi gikk hver vår etter noen timers samtale. Neida, Jakob har ikke kunnet slippe en del av samtaleemnene, og har kommet frem til stadig nye konklusjoner. Disse har jeg overbragt på sirlig håndskrevne ark eller printet ut fra filosofisk datamaskin. Hva han kunne ha gjort, var å ikke det Meløe selv hadde foreslått; filosofiprofessor Jakob Meløes intervju med meg selv. Men da hadde jo det vært temmelig utkastet. Det som følger nedenfor, er en blanding av hva jeg fikk ut av intervjuet, og det Meløe selv fikk ut av det, lett krydret med det jeg i ettertid kom fram til. Møtet med en filosof lærte meg at det ikke er lurt å intervju en filosof om det er led-line dagen etter. Det er nemlig veldig kostbart å utgi avis i trykken om filosofen insisterer på å få ut de sine siste tankeeksperimentene. Jeg hadde tidligere god tid på dette. Så etter vi vi gang:

- Jeg har maling i denne saken! Meløe griper ordet så snart vi har funnet oss et ledig bord i den overfylte cafeen. Ledag ettermiddag er ikke et tidspunkt for dype samtaler i avslappet atmosfære - særlig ikke når man ligger et av byens in-steder om møtestedet.

- Maling ja, ikke akkurat det jeg hadde planer om å lede intervjuet med, men jeg overlater til professoren å si ordet videre.

- Jeg holder nemlig på med å pusse opp et rom hjemme i huset. Er nettopp ferdig med å legge furugulv. Det er bra til og er godt smøyd med meg selv! Det er noe tilfredsstillende med

praktiske problem. Det krever ikke bare begreper og tenkning, men også blikk for redskap og materiale - og så kan man vite om problemet er løst eller ikke. Jeg har besøkt et par verksteder de siste ukene, og snakket med håndverkere. Der fant jeg en rik verden som hittil har vært ukjent for meg. Har i veldig liten grad viet meg til praktiske gjøremål, og det har vært et savn!, forteller Meløe som går videre med å ta et aldri så lite oppgjør med Universitetets læreform.

- Universitetet har med tida blitt mindre preget av tankevirksomhet, og engasjerte lærere eller studenter er i mindretall. En kontrast til de første åra jeg var her. Tidlig på 70-tallet var atmosfæren her temmelig radikal, mimrer Meløe, og fortsetter sine meningsyttringer om sin arbeidsplass.

- Universitetet tar kun vare på de kvaliteter blant studentene som har med teoretisk læring å gjøre. Kroppen har kun funksjon som støtte for hodet - det som holder hodet oppe. Det er en realitet at teoretisk kunnskap er basert på praktisk kyndighet. Jeg unner ingen å ende opp som kun filosof, matematiker eller lignende, men heller kombinere disse yrkene med noe praktisk som teater eller kunst. Mange studenter har mye artistisk i seg, men det blir ikke verdsatt.

- Det burde bli et allment krav at studentene skulle ha noe praktisk erfaring før de

kommer hit for å studere. Foreløpig er det bare Fiskerihøgskolen som har det inntakskravet. Der har de lyktes med å la teoretisk kunnskap flyte ut fra praktisk erfaring. Mange av studentene som kommer hit, har gått kontinuerlig på skole fra de er sju år. De kommer hit rett fra videregående skole, og den eneste erfaring de har, rent praktisk, er fra sommerferier og et aktivt selskapsliv. En slik situasjon er ikke særlig forenlig med teoretisk læring. På samme tid har Universitetet blitt mer bedriftsøkonomisk i sin omtale av seg selv. Man produserer kandidater, og produksjonstiden skal være kort. Men læring kan ikke måles i tid og penger, mener Meløe.

Jakob Meløe tilbragte sin studietid i Oslo. Det var stort for en gårdsgutt nordfra å komme som ung student til hovedstaden. Teater, galleri og konserter var mat for sjela. Studiedagene tilbragte han på et loft i en gammel skole sammen med Arne Næss, som hadde den eneste stillingen i filosofi i Norge på den tida. Meløe arbeidet som Næss sin assistent, og bestemte selv hvilke bøker han ville lese, hva han syntes det var verd å sette seg inn i. Næss bare godkjente pensumlista. Det var forresten rentefritt studielån den gangen. En skarp kontrast til dagens studiefinansiering.

- Det var veldig om å gjøre for meg å studere

filosofi. Jeg var allerede utdannet lærer, men det var ikke nok for meg. Dro egentlig til Oslo for å studere litteratur. Trodde nemlig at studiet besto i å arbeide med de problemene forfatterne var opptatt av, men det stemte ikke. Det var billedkunstneren Ørnulf Ranheimsæther som forklarte meg at det var filosofi jeg holdt på med. Så begynte jeg hos Arne Næss. Filosofi var egentlig heller ikke det jeg hadde ventet, men det var intellektuelt spennende - så jeg ble der. Det var språkfilosofi vi var mest opptatt av. Brukte mye tid på teorier og matematisk logikk. Teoriene var nok et slag i luften, men selve arbeidet med dem ga verdifulle erfaringer.

Som student under Arne Næss må du vel nesten automatisk ha blitt en økofilosof....???

- Vi var økologisk uskyl-dige den gang, også Arne Næss tror jeg. Men han arbeidet mye med Gandhis ikke-volds filosofi, og den har han tatt med seg inn i økofilosofien. Selv har jeg ikke brukt økofilosofien særlig aktivt, men den er en del av sjela mi. Det er viktig at vi i den vestlige delen av verden reduserer krava til levestandard. Vi må sikte mot et liv mer som i gamle dager, med småbruk, håndverk og kyst- og fjordfiske. Utviklingslanda strever mot vår livsstil, og det er rimelig. Men om hele koden legger seg på vårt forurensningsnivå og vårt

energiforbruk ville kloden gå under. Derfor er det nødvendig at vi legger oss på et nivå det er forsvarlig at de andre landa også kommer opp på.

- Som mange miljøvernerne, så røyker jeg, ler Meløe og stapper pipa for n'ete gang. Jeg har solgt bilen forresten, men det var ikke egentlig av prinsipp. Snarere en fornøynelse av at det ikke var helt i orden å ha bil når jeg egentlig ikke trengte den. Det krever litt mer planlegging når jeg skal noe sted, men det går greit.

Det er to store saker Meløe har engasjert seg i som filosof. Altasaken er en av dem, fiskerikrisa den andre.

- Det er tilfredsstillende å jobbe med saker som betyr mye for mange folk. Jeg kan ikke både være filosof og fra Nord-Norge og så ta fiskerikrisa og avfolkninga av kysten med stor ro. I vinter tilbragte jeg mye tid på Sommarøy. Arbeidet med å forstå kyst- og fjordfisket. Det er dette fisket som bærer det gode menneskelivet langs kysten. Trålerne er en stor belastning både på natur og folk.

Myndighetene ønsker ikke å finne årsakene til fiskerikrisa. De er ikke opptatt av hvem det er som fisker opp fisken. Både trålerne og kystfiskerne får like mye skyld. Nå arbeider de med en mekanisme som skal redusere antall fiskere. Blant annet med omsettelige kvoter. Som filosof ser jeg på hvordan argumentasjonen for omsettelige kvoter er bygd opp, og på hva slags følger den kan ha for fiskerne. De to siste åra har jeg ledet Kystseminaret på Universitetet sammen med Arnt Myrstad. Det er forresten ikke lenge siden jeg oppdaget at en del av de som deltar på seminaret, er med i Natur og Ungdom. Engasjerte unge som bryr seg om kystbefolkningen. Det gjør godt for en gammel filosof å få slike medarbeidere!, sier Meløe og runder av samtalen. Så tar han med seg posen med malingsbøker og begir seg på hjemvegen. Malingen skal brukes på rommet til et kommende barnebarn. Meløe blir nemlig bestefar i juni.

Av Trine Monge

Graeme Atkinson på antirasistisk konferanse

Antirasistisk konferanse sist i april trakk bare rundt 60 deltakere. Graeme Atkinson trakk det meste av oppmerksomheten som en av Europas mest kjente antifascister, og han benyttet anledningen til å bli i Tromsø nærmere en uke og også besøke andre utdanningsinstitusjoner.

Konferansen passet tidsmessig godt sammen med vedtaket om å gjøre Universitetet til antirasistisk sone. Rektor Ole D. Mjøs benyttet da også anledningen til å offisielt erklære universitetet for antirasistisk under åpningen av konferansen. Han understreket den viktige symbol- og realeffekten av denne erklæringen.

Av Katrine Wold

Graeme Atkinson er redaktør i det antifascistiske tidsskriftet "Search Light", spesialrådgiver for Europaparlamentet og etterforsker på xenofobi og fremmedfrykt. Han var script-forfatter i en film om nynazisme produsert av svensk TV og vist i Antenne Ti.

- Hva er årsakene til at de høyreekstremistiske kreftene i Europa har fått en slik oppblomstring?

- Den politiske stabiliteten som ble etablert i Europa etter 2.verdenskrig har forsvunnet og situasjonen har blitt svært uforutsigbar. Den økonomiske og sosiale krisen vi har i dag i den vestlige verden, skaper frykt for fremtiden blant store deler av befolkningen. I arbeiderklassene har dette ført til størst konsekvenser, fordi mange av de tradisjonelle jobbene har forsvunnet. Innen

EF er arbeidsledigheten på over 25 prosent for ungdom mellom 18 og 25 år. Fremtidsutsiktene for å finne seg en ny jobb er små. Under slike forhold åpnes mulighetene for politisk radikaliserings, sier Atkinson.

- Venstresiden mistet mye tillit på grunn av sammenbruddet i Østblokken, noe som har etterlatt et politisk tomrom. Massen har nå flyttet fra venstresiden over til det ekstreme høyre. Frankrike og Tyskland er mest utsatt. Valgene viser klare tendenser til at fascistiske partier får flere og flere stemmer. Jeg er bekymret over den raske utviklingen.

- Hvordan ser du på de høyreekstremistiske kreftene vi har i Norge?

- I Norge er de fortsatt få, blant annet fordi nordmenn har vært flinke til å protestere mot slike grupper. Egentlig ser jeg dem som ufarlige i forhold til hva jeg har sett i Europa. De er uintelligente og in-

kompetente og har ingen troverdighet blant høyreekstremistene i Europa. En av årsakene er at de er uorganiserte og ikke til å stole på. Men det er viktig at de ikke ignorerer, for da kan de bli farlige. Vi må aktivt vise at vi ikke aksepterer slike meninger.

- Har ikke alle mennesker rett til ytringsfrihet?

- Organiserte rasister og fascistiske har ingen plass i et demokratisk samfunn. De har heller ingen rett til ytringsfrihet eller andre demokratiske rettigheter når deres raseideologi lovliggjør en bevisst ødeleggelse av andre menneskers demokratiske rettigheter. For å nå sine mål bruker de vold og terror. Dette kan vi se i Europa. Vi må vise at vi ikke aksepterer slike overgrep. I Sverige overså man dem. De betaler prisen nå.

- Hvilken rolle spiller så Universitetet i denne kampen?

- Alle som er tilknyttet de norske dannelsesinstitusjonene må ta et standpunkt for rettferdighet og menneskerettigheter. Signaleffekten er svært viktig. Studentene må mobilisere mot rasister og fascistiske. Det er også viktig å danne et nettverk med andre, både organisasjoner og "mannegata". Jeg er veldig glad for at studentene nå har tatt initiativ til å erklære Universitetet som antirasistisk sone. På en del universiteter i utlandet er flere tilhengere av høyreekstremistiske organisasjoner studentene. For å forhindre at universitetene blir kruttreringsplasser for slik aktivitet må vi understreke at dette er uønsket. Jeg håper at flere universiteter vil erklære lærestedene som antirasistiske soner.

Debatten om rasisme og fascisme er enkel som kapteinen Pat Crerand på Manchester United sa: "You can be a decent human being or you can be a racist, but you can't be both."

Kunsthistorie- studenter til Roma

Kunsthistorie grunnfag er det eneste faget ved UiTø som har obligatorisk utenlandsreise. Reisen går til Roma. Elin Loe og Vibeke Sørø er to av de atten studentene som skal dra. Etter at hele vårsemesteret har blitt brukt til gjennomgåelse av pensum relatert til turen, skal de endelig dra og få se det de har lært om i virkeligheten.

Elin Loe (t.v) og Vibeke Sørø drar på ekskursjon til Roma.

Av Ma'ayan Murad (tekst og foto)

- Det er viktig å kunne se arkitektur, skulpturer og bildene i virkeligheten, gjengivelsen i bøkene gir ikke det rette inntrykket, sier de. De hevder på det sterkeste at denne turen er med på å øke forståelsen og interessen for faget.

- Vi skal også velge et kunstverk som vi skal skrive semesteroppgave om. Det er jo uten tvil en fordel å ha sett kunstverket. Programmet for turen er intenst med kun to ettermiddager avsatt til egne studier, så dette dreier seg ikke om en ferietur.

- Hva slags opplegg har dere for turen?

- Vi skal besøke flere museer og parker hvor vi vil bli vist rundt av foreleserne våre, som har vært der før. Vi skal også se flere monumentale kunstverk og gamle bygninger. Det blir også mottagelse på det norske institutt og en dagstur med omvisning av en gjesteforeleser fra det norske institutt. Så programmet er tett pakket hele uken.

- Blir ikke turen dyr for en students slunkne lommebok?

- Nei, fordi turen er obligatorisk får vi dekket 65 prosent av reisen pluss opphold. Alle museum og bussbilletter blir dekket.

- Vi gleder oss veldig og regner med å få et stort faglig utbytte av turen, sier Elin og Vibeke.

THE ORIGINAL

DIESEL®

INDUSTRY · L.T.D. · ITALIA MADE

CLASSIC DENIM SHOP
GHIGAGO
Brid Jeans

Tamilsk utvekslingsavtale med Tromsø?

En utvekslingsavtale mellom UITø og det tamilske universitetet i Jaffna nord på Sri Lanka kan bli en realitet etter aktiv innsats fra tamilske studenter i Tromsø. De tamilske studentene tok initiativ til et møte mellom visedirektør Alagaiah Thurariajah ved University of Jaffna og rektor Ole D. Mjøs. Studentene hadde fått greie på at Thuriarajah allerede var i Uppsala i forbindelse med en utvekslingsavtale, og inviterte ham videre til Tromsø.

av Øyvind Eggen

En utvekslingsavtale vil eventuelt dreie seg om utveksling av forskere og studenter, samt utstyr, bøker, journaler og så videre. Både rektor Ole D Mjøs og visedirektør Thurairaja har uttrykt vilje til å få i stand en avtale. Uhjelpsmidler fra Utenriksdepartementet vil kunne dekke deler av utgiftene. Men det vil ta tid å få i stand en avtale, mener Mjøs.

Universitetet i Jaffna står i en særstilling ved at det er det eneste tamilske Universitetet. det er forholdsvis lite, med bare 2500 studenter, og driver forskning og undervisning innen blant annet medisin, agrikultur og naturvitenskap. Universitetet har også en viktig oppgave i å hjelpe lokal befolkning ved undervisning i agrikultur og lignende. Tromsø vil kunne hjelpe blant annet innen fiskeriforskning ved opplæring av personell, samt ved å avgi utstyr.

En utvekslingsavtale mellom Universitetet i Tromsø og det tamilske universitetet i Jaffna kan bli en realitet etter møtet mellom visedirektør Alagaiah Thurairajah (t.v) og Ole D Mjøs.

Foto: Tromsøflaket

Lillescenen en musikalsk oase

- kan bli nytt konsertlokale

Av Sissel Wessel Hansen

Mercury Motors var det første rockebandet som holdt konsert på Kulturhusets Lillescene. I mars spilte de for fullspekket lokale. Arrangøren av konserten ønsker å benytte Lillescenen som konsertlokale igjen. Den kan brukes til langt mer enn teater og ballett.

Lillescenens utforming bidrar klart til en god atmosfære mellom band og publikum. Dette amfiteateret kan romme et publikum på ca. 250 stykker. Bandet blir stående i midten, noe som lettere skaper nærkontakt mellom musikere og publikum.

Torgeir Aasmo i musikkforretningen "Platebaren" var ildsjelen som tok initiativ til å prøve Lillescenen som et rockekonsert-lokale. Han jobber og driver med formidling av band, og har en godt utviklet kontaktflate.

Jeg har fått mange positive tilbakemeldinger etter Mercury Motors-konserten. Dette er klart et lokale som egner seg for konserter. Tromsø mangler et kvalitetsmessig bra lokale som kan tilbys band som ønsker å spille i byen. Lillescenen er en verdig erstatning for det, sier Aasmo. Han er svært interessert i å arrangere konserter der flere ganger der, men understreker at han ikke vet om det lar seg gjennomføre i fremtiden. Hålogaland Teater (HT) og Kulturhuset er i forhandlinger om bruken av Lillescenen,

og HT ønsker å ha førsterett på den.

Jeg vet ikke hvordan situasjonen er nå, men mye tyder på at vi vil møte motstand for videre bruk. Jeg er redd for at HT kan bli en bremsekloss i saken.

Tromsø kalles en storby i småbyen. For å leve opp til denne betegnelsen må noe skje innenfor musikkmiljøet. En må kunne tilby publikum et vidt spekter innenfor alle musikk-kategorier.

I dag druknes konsertpublikum i blues. Mitt mål er å utvide horisonten hos publikum. Jeg vil tilby dem alt fra rock til viser og klassisk musikk. Vi må få flere "smale band" opp til Tromsø. Band som kan tilby noe ekstra og som ikke karakteriseres som kommersielle, sier han.

Aasmo ønsker ikke å møte det store publikum, men å tilfredsstille behov hos de spesielt interesserte. Til dette vil det trenges et lokale som holder god stand, og som ikke er for stort. Lillescenen er det stedet som best dekker begge disse behovene, mener han.

Om alt går i orden for videre bruk av Lillescenen, lover Aasmo mange spennende og varierte tilbud. Høsten blir svært fargerik, lover han. Bergensgruppa Barbie Bones er uhyre spesiell og må høres. Steve Wynn kommer også til høsten. Aasmo har også planer om å få opp Jan Erik Vold med jazzmusikere. Alt ligger duket for å omgjøre Lillescenen til den neste "musikkoasen".

Unn deg et

CRUISE

med Barry Cuda

Spesialimportert entertainer med piano og humor som våpen. Hver dag (unntatt søndager og 15-16/5).

Bør nytes bar - pianobar.

RORBUA

Vi har ekte lydbølger

Blindern-studentene om UiTø

Hva vet Oslo-studentene om UiTø?

Utopias fotojournalist tok runden på Blindern for å lære mer om Tromsø ved å spørre tilfeldige studenter:

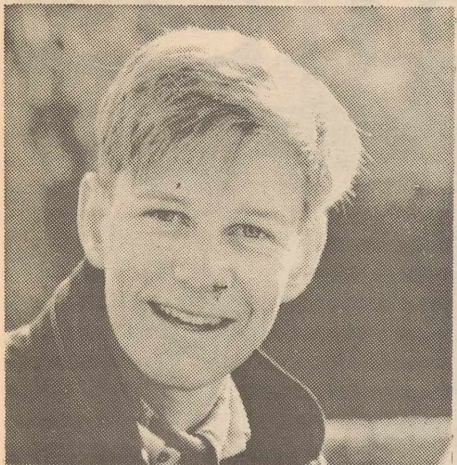
- Har du hørt om UiTø?
- Hvor mange studenter?
- Og hvor mange samer?
- Hvilket politisk syn råder blant studentene?
- Kunne du tenke deg å flytte til Tromsø selv?

Frode Ettesvoll Preber (21)

- Tromsø, hva? Jo da, ærlig talt så har jeg hørt om det. De har vel et sted mellom 500 og 1500 studenter. Og de er veldig røde, ille røde faktisk.

- Jeg, reise til Tromsø? Aldri. Borte bra, men hjemme best!

Anders Bajagan (20)

- Ja jeg vet en del om det. Har noen venner som studerer der. Er det ikke cirka 5000 studenter tilsammen? Det er helt sik-

kert flere samer der. Det er jo Nord-Norge jo.

- Etter som årene er gått har studentene blitt mer og mer blå, etter hva jeg vet. Tror nok at det er det ledende synet der oppe nå.

- I og med at jeg har venner der, så ville det vært veldig fint å studere der. Og så har de jo en fantastisk natur der oppe. Det er veldig viktig for meg personlig.

Marthe Johnsen (22)

- Njaa, jeg har jo hørt om universitetet. De har vel rundt 9000 studenter. Det er vel ikke flere samer der enn ellers i landet. Studentene er i allefall veldig radikale. Minst SV.

- Om jeg vil reise til Tromsø? Tror du at jeg er gal, eller? Det er altfor kaldt der, og det er sikkert et mye dårligere universitet. Da drar jeg heller til Bergen.

Knøtt Bull Hodne (21)

- Ja, selvsagt har jeg hørt om Universitetet i Tromsø. Det er 14000 studenter der, minst. Men det er ikke så mange samer der som her. Det er jo Oslo som er samenes hovedstad.

Det hadde vært kjempegøy å flytte til Tromsø. Jeg har alltid villet dra opp dit.

Elin Markusen (21)

- Er det ikke 5000 studenter? Og de er blå.

- Ja, det hadde vært moro å ta et år i Tromsø. De har sikkert et bedre miljø, fordi universitetet er så mye mindre.

Marit Kristine Eliassen (22)

- Om jeg har hørt om Tromsø universitet, ja. Det lille oppe i nord - kanskje 60 grader nord? De er vel sånn omtrent 600 studenter der. Flere samer der enn her. Det tror jeg ikke. Ihvertfall ikke flere prosent.

- Alle her nede vet jo at studentene der oppe er blodrøde. De må være røde studentene i landet, tror jeg.

- Ja, jeg kunne absolutt tenkt meg å flytte dit. Det hadde vært gøy å komme bort fra Oslo by. Her er det litt for stort at det kan bli særlig hyggelig eller personlig.

Turid Mørkholm (32)

- Ja jeg vet at det er et universitet i Tromsø, men hvor mange de er, aner jeg ikke.

- Samer? Har hørt at det er flest samer her i Oslo.

- Antar at Arbeiderpartiet står sterkt der i gården.

- Nei, jeg vil aldri flytte til Tromsø. Har familie her nede.

Av Markus Hareide
(tekst og foto)

Er du gravid

og ønsker noen å snakke med?

ring **89210**
(083)

- graviditetstest
- medisinsk veiledning
- rådgivningssamtale
- råd om botilbud
- svangerskapskurs
- råd om støtteordninger

aan

ALTERNATIV TIL ABORT I NORGE
Rådgivningskontor for gravide,
Stortorget 2, 5.etg,
9000 Tromsø.
Åpent man, tir, tor kl.10-14.
Ellers etter avtale.

UKA'93

I 1993 fyller StudentUKA i Tromsø 10 år. For at det skal bli en morsom jobb å gjøre denne UKA bedre enn noensinne, trenger vi hjelp!

Vi trenger studenter som kan drive med PR, økonomi, revy osv. Her er mulig for alle å delta. Jo fler vi er, jo morsommere blir det. Ring 44916 eller fyll ut slippen og legg den i boksen utfor Samfunnet-kontoret i Hovedgården (2.etg)

JÅ, JEG VIL JOBBE I UKA '93

Jeg heter:.....,
og bor i:.....,
og har telefon-nummer:.....,
og vil jobbe med:

PR
GJESTER
BLÆST
P.R.

REVV
FUNKSJONER
ARRANGEMENT
ØKONOMI

Annonse

VALG TIL STUDENTSAMSKIPNADEN

Som resultat av et Hovedallmøtevedtak i 1990 har studentene ikke hatt representasjon i Samskipnaden. Vedtaket var en reaksjon på statens labre politikk overfor studenter hva angår velferd og studiefinansiering.

På Hovedallmøtet 7.mai valgte studentene å gjeninnsette studentrepresentanter i Samskipnadens styre. Representantene velges for perioden 01.06.92 - 30.06.93. Vervene er honorerte.

Valget skal skje på siste Studentrådsmøte 4.juni.

Studentutvalget ser helst at mulige kandidater melder sitt kandidatur til Studentutvalget senest 26.05.92. Men det gis full anledning til å fremme sitt kandidatur på selve Studentrådsmøtet som benkeforslag.

Personer som stiller til valg må være til stede når valget foretas, hvis ikke blir kandidaturet forkastet!

For mer informasjon, kontakt Studentutvalget, Hovedgården.

Sykkeltjuver herjer

Selv ikke en ufyselig dag med regn og sludd får en fattig student til ikke å bruke det billige sykkel som fremkomstmiddel. Uansett vær og vind står det alltid en masse sykler rundt om på universitetsområdet. Men flere har allerede i år fått sin sykkel frastjålet; sykkeltyvene har startet vårsesongen.

Av Anders Røeggen

Foto: Oddgeir Sagerup

Dette enkle, sportslige, billige og miljøvennlige transportmiddel blir utover våren mer og mer tatt i bruk. Også sykkeltyvene kjenner dette vartegnet, og har som alltid vært tidlig ute med sin herjinger. Det er kanskje derfor på sin plass med ytterligere oppfordringer om hvordan man best tar vare på sin sykkel. Når sant skal sies er det ikke bare-bare og lure en frekk sykkeltyv. Kommer man ut for de riktig profesjonelle tyvene er det svært lite man kan gjøre. Selv om Tromsø ikke er spesielt kjent for mangfoldet av sykkelersvinninger er en påstått økning verd og merke seg.

Fra politiet har vi hørt at sykkeltyveri sjelden oppklares. Etterforskning av slike saker blir heller ikke prioritert, mye på grunn av manglende midler. Skulle uhellet likevel være ute, bør man allikevel raskest mulig kontakte politiet. Det kan ofte i tillegg være lurt å drive litt egen etterfors-

kning. Besøk gjerne de mange drabantbyene rundt om i Tromsø.

Kilder Utopia har snakket med kan bekrefte at sykkeltyveri svært ofte drives i organiserte former. Syklene blir raskt fraktet ut av distriktet, gjerne ut av landet.

Forsikring av sykkel er svært lurt, selv om sykkeforsikring ikke er av de billigste. Det lureste er likevel å ta vare på den sykkel du har, gjerne med et eget personlig preg. Har du rammenummeret på sykkel din og lett kan kjenne den igjen, er det ikke umulig å finne en stjålet sykkel.

Dersom du er redd for sykkel, bør du ikke plassere den sammen med mange andre, slik som her utfor UB.

Antityveritips:

1. Kjøp de dyreste sykkellåsene som finnes. Billige og fargesprakende plast-bøyer tar tyven med en fruktkniv. De låsene som er fastsveisa på bakhjulet brykkes lett opp.

2. Lås sykkel fast til noe, ellers bæres den bare avgårde. Uansett hva slags lås du har, har tyvene vinkelsliper hjemme.

Fest låsen rundt rammen. Låser du bare hjulet skruer de det av. Det tar ikke lang tid å skru av et forhjul.

3. Lås sykkel fast til noe solid. Låser du fast til et nettingjerde klipper de av nettingen med tang. Sykkeltjuver har også metoder for å få løs sykkel fra trafikkskilt.

4. Det er mye lettere å stjele en sykkel som står i et sykkelstativ, for da synes det ikke så godt at man stjeler den. Sett sykkel i et sted der den står alene og godt synlig.

English summary

Sarah C Sørensen

ANTI-RACIST ZONE

Under the opening of the anti-racist conference in April, principal Ole D. Mjøs declared the university an anti-racist zone. He emphasized the importance of the signal effect such a declaration, and Graeme Atkinson agreed and hoped that other universities would follow suit. Atkinson is one of Europe's most well-known anti-fascists, and he says that it is vital to show that fascism is not acceptable so that universities don't become recruiting places for extreme right-wing factions.

EXCHANGE PROGRAM TROMSØ - JAFFNA

Through the efforts of active Thamilian students in Tromsø, an exchange program between the only Thamilian university in the world and UiTø may become a reality. The students, who knew that vice director Alagaiah Thuraijah was in Uppsala in connection with an exchange program there, invited him up to Tromsø to discuss a similar program with principal Ole D. Mjøs.

An exchange program would encompass researchers and students as well as equipment, books and journals. Development aid from the Ministry of Foreign Affairs would be able to cover some of the costs involved. Both Mjøs and Thuraijah would like to see such a program implemented, but Mjøs says that it will take some time before this can happen.

The university in Jaffna is the only Thamilian university in the world. With 2500 students it is relatively small university, and is concerned with research and education within the fields of medicine, agriculture and science. The university plays an important role

in educating the local population, and Tromsø will be able to help within fisheries.

THE GOVERNMENT GIVES - AND TAKES

The Magistad-commission's report about student financing implies dramatic changes for students - some good and some bad. The following list is of the most important changes;

- An increase in monthly financial support (grants and loans) of 510 Nkr for those who live away from home.

- Either 30% of the financial support given as grants or 50% of the financial support given as grants in addition to the interest on the loans starting to run immediately. This is the only part of the report to which the commission didn't unanimously agree

- Increasing the grants to match increasing educational level

- Financial support only to be given when the time scheme is followed - with exceptions for birth and sickness

- Even a moderate part-time or summer job will give you less in grants and loans

- Higher interest on student loans (students pay the market value=Lånekassa's interest)

- Harder to postpone loan payments

- Students under 19 years old will be given grants instead of loans
- everyone will have the opportunity to finish secondary school without going into debt

- Increased childcare coverage
- Prioritizing new students when it comes to student housing

The second part of the Magistad commission will take a closer look into student welfare.

STUDENTS DEMAND THEIR OWN SOCIAL BUILDING

A group of students have gotten together and taken the initiative a proposal to build a social building. The idea is to make it a gathering place for students, in addition to making it easier to integrate the new students at the university. The situation today is that all the different organizations are spread around campus and the whole of Tromsø, the result being that you must be locally known to find them.

It would be best for the students if one could have everything in one place which was easily available. A place big enough to room all student activities, with a large hall which can be used for concerts, dances, lectures or sports, in addition to rooms in various sizes for all the student organizations. Sigmund Holstad, one of the initiators behind this proposal, says that the Studentsamskipnad, the social assistance office, travel agency, bank and post office would have a natural place there.

Although it's too early to tell how this project would be financed, Holstad means that there must be a cooperation between the students, the university, the Studentsamskipnad, the municipality of Tromsø and the government. It is particularly important to involve the university, so that the social building can be combined with other building projects on campus.

So far the response has been positive. The various political denominations have agreed to give this high priority. The administration at the university and the Studentsamskipnad have informally given their blessing, but are waiting for the students to say what they mean. The plans for a social building stand and fall with the students and studentpoliticians.

NEW SR LEADER

Geir Jarle Voldmo is the university's new student political leader, and his political stance is Socialist. He is entering his position at a time when the whole student political organization is changing, and is therefore very turbulent.

Although he is still not quite sure how he is going to work, he has seen some points which he wants to concentrate on. Among these are more information flowing back and forth between the different parts so as to clear up misunderstandings and avoid new ones from arising. He also wants to work more in tact with the institutes' general meetings and working committees (AU), so as to find out what the students want.

Voldmo wants student politics to move away from the tendency of using so much time on small points and start concentrating on the things that really mean something. The important upcoming issues will be the closing of studies, proposals to change regulations and the relationship to the Studentsamskipnad. We will also need about a year to get through the organizational changes - if we ever get through them.

UKA 93

March 10th to 20th 1993 marks the 10 year anniversary for the biannual student week, "Uka". Next year's arrangements are elaborate, and Uka leader Peder Pedersen wants as many students as last year involved, 250. A starting committee of 8 people have started, but in addition to them one will need many more next semester to make it all function. There will in other words be plenty of opportunity to have a say in the upcoming Uka in the fall term. The activities which have been planned

include everything from fireworks to concerts, a cabaret, midnight mass, parades and UKAversitetet. UKAversitetet hasn't been a part of UKA before, but it is to give the lecturers at the various institutes a chance to present their themes in a popular scientific manner.

HAM

A two hour debate about student organization under the general meeting didn't produce any legislative changes. Although it's only been a couple of weeks since the new regulations have been implemented, all sides agree that it is unfinished and far from a lasting alternative. Definite fractions stood in the way of getting the mandatory two third majority to make dissents and amendments to the regulation. The General meeting ended up by adopting a working program for student politics fall term of 92 which goes contrary to SÜ and SR's proposal.

UITø SUED FOR 1,5 MILL NKR

The university in Tromsø has along with the other universities in Norway, been summoned to court by Kopinor, accused of systematically under reporting the copying of textbooks and periodicals. Kopinor the interest organization for Norwegian copyrights, and they demand 1,5 million Nkr from the university in Tromsø. Economy director Ben Schei at the university says that although it is difficult to know the exact numbers of copies which have been taken, the university has followed the routines that were ascribed, and will not accept the demand.

1973: "Ein siger for intoleransen"

Studentane jaga vekk universitetets fyrste rektor

Denne artikkelen er ei oppfølging av Robert Hagens kronikk om studentane og pressa i 1972., som sto på trykk i forrige utgåve av *Utropia*.

Av Robert Hagen

Denne artikkelen vil sjå nærare på tilhøva mellom studentane og pressa året 1973. Dette var året då interimstyret skulle levere si endelege innstilling til styreform for Universitetet, slik at ein kunne velje eit permanent styringsorgan for Universitetet. Nett denne saka skulle sette universitetet i brann, ein brann som avisene i Tromsø var med på å halde liv i, og som skulle utvikle seg til ein ildstorm før året var omme. Sentralt i den striden som skulle bli utkjempa i 1973 stod interimstyret sin leiar, professor Peter F. Hjort. Ei uheldig handtering av styreformdebatten skulle før året var omme føre til hans fall - eit fall han sjølv var ansvarleg for og som han sjølv bestemte seg for.

Grunnen til denne verbale ildstormen og professor Hjort sit fall finn ein i den debatt som blei ført om kva styringsform universitetet skulle ha på vårparten i 1973. Her opplevde ein at Hjort og fleirtalet i interimstyret gjekk mot eit framlegg til organisasjons- og styringsstruktur som hadde fått støtte frå 2/3 av alle studentar og tilsette ved universite-

tet. Det framlegget dette fleirtalet i interimstyret gjekk inn for førte mellom anna at studentrepresentantane i universitetstinget blei redusert frå 14 til 10 representantar, og at dei vitsskapeleg tilsette fekk totalt fleirtal i dette organet. Dette var i strid med det ein var blitt samd om tidlegare der ingen grupper hadde totalt fleirtal. Striden førte til at interimstyret mista tillit blandt dei fleiste gruppingane ved universitetet, og til at departementet måtte gjere endeleg vedtak i denne saka, der Hjort mista andlete og studentane fekk støtte frå departementet for sit syn på saka. Striden innebar ein alvorleg tillitsskrise mellom professor Hjort og studentane som ein ikkje klarte å slå bru over. Konsekvensane av denne tillitskrise skulle snart gjere seg gjeldande.

Den 4. oktober 1973 skulle universitetstinget ved universitetet i Tromsø kome saman for fyrste gong. Val av universitetets fyrste rektor var den saka alle var opptatt av. Berre ein kandidat hadde meldt seg; interimstyret sin leiar, professor Peter F. Hjort. Studentutvalet ved Universitetet i Tromsø kalla 03.10.73 inn til ein pressekonferanse for å klargjere si meining om Hjort sit kandi-

datur. Her kom det fram at eit fleirtal av studentrepresentantane i universitetstinget kom til å stemme nei til Hjort. Ein hadde ikkje lenger tillit til han etter det som skjedde på vårparten, men ein ville "respekttere et alminneleg flertal for Hjort og godta han som universitetets første rektor." (Nordlys 04.10.73)

Valet den 4. oktober endte slik ein kunne vente; 29 stemte for Hjort, 12 mot og 5 var blanke. Dette kunne ikkje Hjort godta. Han hadde i sin valtale gjort folk merksam på at han ikkje kunne bli rektor om ikkje tre ting blei oppfylt - at alle gruppene ved universitetet støtta han, at han berre fekk fungere i stillinga i eit år, samt at han fekk permisjon frå sin dåverande arbeidsgjevar for å kunne ta på seg rektorvervet. I realiteten var dette eit ultimatum mot ei kritisk gruppe som han ikkje kunne vente seg støtte frå - studentane. Då han ikkje fekk det slik han ville, tok han konsekvensen av dette og sa frå at han ikkje kunne sitte som rektor av di eit fleirtal av studentane ikkje støtta han. Ein påstand han ikkje hadde noko dekning for, då valet blei avvikla ved at kvar av tingrepresentantane skriftleg avga stemme. Fyrst etter valet gjekk 10 av studentrepresentantane ut og sa frå at dei hadde stemt mot Hjort.

Mange som hadde venta at Hjort skulle bli rektor var særskuffa. Studentane blei av desse oppfatta som ansvarlege for at Hjort gjekk av like etter at han var blitt valt. Avisene reagerte skarpt. Studentane blei i leiarartiklar, 5-på-gata-spalter, kommentarar og reportasjar oppmoda til å gjer valet om att, og til å tenke på konsekvensane av det dei hadde gjort. Verkemiddla ein tok i bruk for å få til ei slik omgjering var beinhard. På mange måtar kan ein tale om ei verbal heksejakt som blei sett i verk mot studentane. Vedtaket frå vårparten som ga studentane meir påverknadskraft blei no brukt som eit argument mot studentane - dei hadde ved å stemme mot Hjort vist at dei ikkje var i stand til å bruke denne makta dei hadde fått. Stemmegjevinga til studentane blei karakterisert som militant, studentane som gruppe blei av Tromsø Høgre sin leiar framstilt som uelastisk, ein særeigen studenttype "preget av misnøydhet, selvopptatthet og intoleranse" (Tromsø 08.10.73). Bladet Tromsø slo i same nummer fast i leiarartikkelen at "en gruppe småfurne, intolerante og lite ansvarfulle studentar ved Universitetet i Tromsø har nå fått sin vilje; Professor Peter F. Hjort forlater det universitet han har bygget opp frå grunnen." Alle som hadde ein eller annan posisjon i Tromsø hadde ei

Faksimile frå ein artikkel i Tromsø 8. oktober 1973.

meining om dette som var skjedd. Gruppeleiarane for dei politiske partia i Tromsø oppfordra studentane til å "bestrebe seg på positivt å bidra til å befeste universitetets stilling i lokalsamfunnet." Dette var alt for svakt for Tromsø Høgre sin leiar, han meinte at berre ved å legge ned ISV kunne man sette ein stoppar for slike ekstremistgrupper.

Samstundes som studenthetsen vaks mot uvanlege høgder (eg har ikkje tatt med dei verste døma), blei Hjort glorifisert, ja nærmast utropt til helgen. Støtteerklæringer kom frå alle hald - til og med krinsar som tidlegare hadde kritisert Hjort og interimstyret, skreiv no støttebrev til "Universitetets far." Då saka var på sit verste freista ei gruppe vitsskapeleg tilsette å gje ei sakleg framstilling av det som hadde skjedd. Ein av desse var Jon Hellesnes, som i ein artikkel i Nordlys 09.10.73 konkluderte med at rektorvalet ikkje innebar noko krise, men at "den hetesen som synest å vere i gong og den universitetspolitiske reaksjonen kan føre til krise." Han fekk følge av

universitetslektor Audun Øfsti som meinte at pressa sin omtale av saka var "en sterk fordreiet fremstilling av saken, ja visse ting blir tildelt stilt på hodet" (Nordlys 09.10.73) for just

Svaret på denne støtta frå kvartarvitenskapelig tilsette kom 15.10.73 i bladet Tromsø. Med overskrifta "Fyrste fra åndsletiten" forsvarte ein på leiarplass den måten saka var blitt dekkja av bladet Tromsø. Her meinte ein at i staden for å forsvare studentane burde dei vitsskapeleg tilsette slutte opp om den måte avisa hadde dekkja saka på, og at avisa ikkje hadde nok å skjammast over. Det meinte dei avisa som på fyrste sida hadde beruset studentrepresentantane med namn institutt og politisk farge, som leiarplass hadde snakka om menneskeleg terror blant studentar og som hadde på alle måtar framstilt studentane som ei farleg ekstremistgruppe.

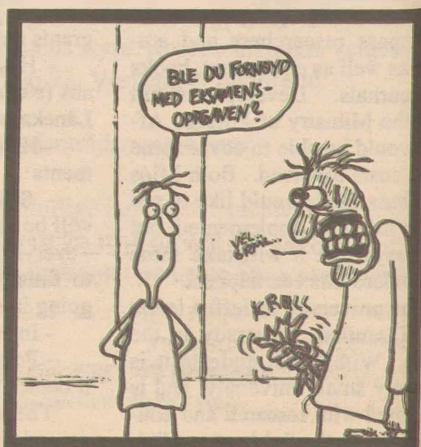
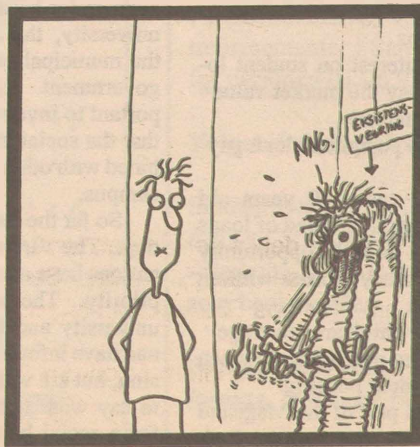
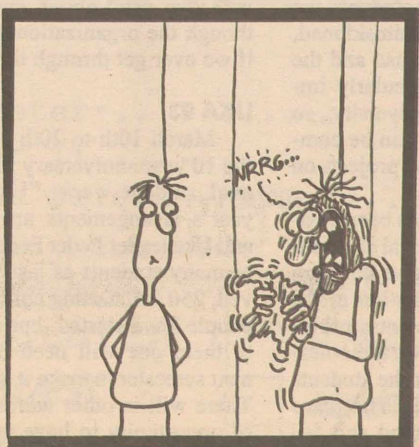
Saka endte tilsatt med at Hjort gjekk av, og at studentane i Tromsø lang tid framover blei sett på som farleg gruppe ytterleggjåande venstre radikalgruppe. Nok eit bidrag til my om det "Raude universitetet".

STUDENTPRESTEN

Dagfinn Magnus er ansatt av Den Norske Kirke for å arbeide blant studenter og ansatte ved Universitetet og høghskolene i Tromsø. Presten er åpen for samtaler om religiøse-, personlige-, og sosiale problemer, samt faglig-teologisk rådgivning

Kontor i Breivika (IMR-biblioteket),
tlf. 44 097, priv. 58 065

Eksamenstid:

Prelatens hjørne

Ved studentprest
Dagfinn Magnus

Kjære student, nå er det bare og stå an av. Time comes when the bells of freedom shall call. Men først er det eksamen og noen små sosiale opprydningsaksjoner.

For all del la naboens katt leve. Husk å levere tilbake alle lånte bøker, lånte klær og pent brukte sykler. Det er viktig å gjøre opp for seg før man forlater the scene of the crime. Skriv et

pent brev til den du vet og si det som det er. Ærlighet varer lenge, men evig eies kun det teipte. Sommeren må klargjøres før du kan kaste deg ut i allehånde opplevelser. Mist nå ikke retningen, jeg forventer å se deg her til høsten også. Det dummeste du kan gjøre i sommer er å gifte deg, i alle fall før du har sett siste avbetalingsoversikt fra Statens lånekasse. Ensomt

er studentens kall og tom er hans lommebok, men i hjertet det er varmt. Nok sommerlig ordgymnas-tikk. Nå skal du få et alvorsord av en gammel student. En skikkelig oppladning før eksamen består av like deler lesing og hvile, rest is best before the test. Du skal ikke høre summetonen før eksamen er over og da er det bare opptattsignal som lyder.

Nei, nå må du finne deg et rolig sted med utsikt over havet. Sett deg ned og bare se ut/inn i naturen. Tøm hodet ditt for alle ord og tanker. Synk inn i deg selv og hør ingenting annet enn en stille susen. Pust dypt og sørg for at kroppen får nok oksygen. Hvil. Når intet annet enn lys fyller ditt sinn og du kjenner deg ett med alt som gror så reis deg stille opp før du slår rot. Så sier du til deg selv langsomt og med innlevelse; Jeg må, skal, vil og kan greie det. Hva da? Alt du har planlagt, alt du ønsker og alt du drømmer om selvfølgelig. Nemlig.

Hilsen med et kjærlig
spark i baken
Dagfinn Magnus,
pasto loci/o

Licking the joker

At the ISV kantina and at Hovedgarden has been serving us a foreign student who knows about the food we have been eating, about the drinks we have been drinking, about the cigarettes we have been smoking and maybe even the things we have been talking about. His name is Richard.

- How is it to be a foreigner working at kantina at University of Tromsø?

- It is fine like that. Would be much worse to be an aborigin working at foreign cantina, I guess, if you get that.

- Do you have any favourite customers and some you really don't like?

- No! I just have my favourite numbers. I mean personal numbers. Anyone who comes to kantina has his own private PN created by the price of the stuff he has just bought. So for example: Inger is 10. Means vaffel 6 and coffee 4. Lucky number isn't it? Anyone of 10 and up is my favourite. Anyone under 10 is right now asked to check his own PN out. It is really awful to be 0.30 for a cube of sugar. Small secret: teachers are usually very low numbered - probably desperate of tax.

- Well, it sounds like you're seriously interested in your cantina running profitably. What do you personally do for success in that?

- Everything! Except of cutting my hair and beard regularly, practising in a little tricks with a coins, smiling at girls I am no supposed to, giving small discounts on using our cups for just a hot water, I am pushing the headquarters of Studentsamskipnaden to double the price of coffee as a part of a fight for general health condition so that people wouldn't buy it at all and spare us many of small financial operations in order that we can improve steaking vaffel or anything. In case that I won't manage I will turn into forcing them to cut the

price in half so that students who are bringing their own jugs of coffee would find it reasonable to quit that habit and would buy just one or two coffees at us instead of drinking 2 - 3 liters homemade a day. Both ways are supposed to be profitable for kantina, by which for Studentsamskipnaden, by which for the university by which for Norway, by which for you. Wish I could know by which for myself.

- Seriously now! Do you think that students and all the others are satisfied or unsatisfied with a standard of services you give them in kantinas around university?

- Haven't thought about it! Usually I am so busy that what I handle to think about is just what kind of apology I will figure out for friends coming up to talk to me for five minutes. The only way to keep in touch with them is to make them buy something and have chat over the transaction which usually takes from five to seven seconds. Enough to say "Hallo, How are you? for which my answer is 6.50. This proves we are taking things seriously. By the way. I am not entitled to charge satisfaction or oppsite of my customers. But if you really want to know - go and ask Allister about vaffel from ISV.

- Imagine yourself standing at the other side of the counter. What would you buy for yourself at a lunch time?

- Well, this is an irrelevant question for which I should say: It depends if you would be standing on my usual side of cash register.

But as a small guide through the food selection with my developed appetite I could recommend to start with a small Snickers chocolate and a glass of a cold water, then go on to a yoghurt with just half of a pack of kornblandning (you can spare the other half as a food for birds on your way home) with one tablet of Frisk on the top. Then, after a short reading of a pensum for exam you can quietly get yourself a horn with some extra drop of remulade which is going to be peacefully given to you by myself and start to think whether your hunger is over. Thinking hard is going to make you even more hungry and it is absolutely necessary to come by and get yourself Wiener brød and karbonade with a glass of melk - recommending skummet - really tasteful. So then I would probably start to look for some cash or maybe some other place....

- That's nice! There has been big sale of ice cream at kantinas. Which is your favourite?

- The joker...

STUDENTENES SOSIALTJENESTE

Du kan ta kontakt med sosialkonsulentene ved ulike sosial og personlige problem, som økonomi, vanskelig bosituasjon, samlivs- og andre familieproblem, studieproblem som ikke gjelder det rent faglige, ensomhet, m.m.

Kontoret er i kjelleretasjen på Universitetsbiblioteket, med inngang fra nord. (På yttersiden av bygget) Ta kontakt for avtale. Treffid kl. 10 - 14. Kl. 13 - 14 tar vi imot hastesaker uten avtale på forhånd.

Telefonnummer:

Kaare Olsen 44594

Ann Torun Olsen 44595

Ane Marie Hekonen 44596

Husk å benytte deg av HELSEFONDET, som gir delvis dekning av utgifter til tannbehandling, briler, fysioterapi og andre helsemessige utgifter. Se etter regler på oppslagstavla. Søknadskjema fås hos Studentdsamskipnaden og sosialtjenesten.

Psykolog: Henvend deg til sosialtjenesten vedrørende informasjon om psykologitjenesten.

Eksamensfest
m/ alle rettigheter
-be om tilbud!

*

Åpent også om
dagen
fra kl 10.30

BORTI NATTA
Bar, pub og gode greier ...
Tlf. (083) 11100

Mine tanker om den anti-rasistiske sonen

Mandag 27. april ble Universitetet i Tromsø erklært som anti-rasistisk sone av rektor Ole D. Mjøs. Denne erklæringen ble beskrevet av Graeme Atkinson, rådgiver for Europaparlamentet om fremmedfrykt og fascisme, som enestående og modig.

Er det nødvendig å erklære seg som antirasistisk? Hvorfor skal det være modig å erklære seg som antirasistisk? Hva innebærer begrepet?

For å forstå nødvendigheten av en slik erklæring må man se den utviklingen som har skjedd i Europa i de siste år, der fremmedfrykten har vunnet terreng i forhold til akseptasjon. I Tyskland kommer de ekstreme høyrekreftene stadig opp. I Frankrike vinner Front Nationale stadig mer oppslutning. Østerrike og Italia er ingen unntak fra denne utviklingen. Fra å være marginale politiske grupper er disse i ferd med å bli politisk anerkjente partier. Fra å skjule sitt ansikt er de nå kommet fram i dagslys for å uttrykke sitt skremmende budskap om rasisme og utestengning av innvandrere. Man må bare se på hendelsene i Tyskland i overgangen 1991-92 der 13 mennesker er drept av høyreekstremister og mange flere skadet eller merket for livet, for å forstå denne situasjonen. Mer isolerte hendelser har også funnet sted i Frankrike hvor

nord-afrikanerne blir trakassert. I Italia, hvor utlendinger har blitt drept uten at noen fikk vite noe om det. I Sverige, hvor den såkalte laser-mannen sprer frykt. Eksempelene mangler ikke.

Faren for en stadig bruk av vold øker. Hvor skal dette føre hen? Man kan ikke sitte og være tilskuer til dette. Dette er likevel i ferd med å skje; bagatellisering av disse hendelser fra diverse politiske hold gir høyreekstremistene mer tro på det de står for. Det kyniske politiske spill om stemmemaksimering gjør at flere og flere politikere ikke tar ansvar.

Under pogromene i Hoyerswerda i Tyskland der høyreekstremistene kastet brannbomber inn i hus der det bodde asylsøkere, der utlendinger ble slått ned på gatene, der man prøvde å dra dem ut av husene, måtte man vente i åtte dager før politiet innfant seg. I sin tale for det amerikanske Newspaper Association i mai hvor Helmut Kohl tok en kronologisk oppsummering av de hendelser som fant sted i Tyskland siden 1989, ble det ikke sagt et ord om det som skjedde i Tyskland mot innvandrere. I Frankrike ser man at franske politikere omfavner det høyreekstreme budskapet for å tjene flere stemmer. Dette er en skremmende utvikling.

Derfor er det nødvendig at andre krefter i samfunnet går ut for å si fra at man må bekjempe rasismen. Akademikere har her

et stort ansvar. Universitetet i Tromsø oppfatter dette ved å erklære Universitetet som anti-rasistisk sone. Man forstår bedre Graeme Atkinsons bruk av ordet modig når man ser hvordan politikere har behandlet situasjonen.

Men hva innebærer det å erklære universitetet som anti-rasistisk sone? En ideell situasjon ville da være at alle i en slik sone ble "fargeblinde". Dette er jo utopisk, og heller ikke særlig berikende. Tenk hvor kjedelig det ville være å ikke kunne oppleve den spenning farger gir oss. En anti-rasistisk sone handler om samhandling mellom mennesker på tvers av rase, kultur eller nasjonalitet. Men for det skal man kunne kjenne hverandre. Derfor kan Universitetet som utdanningsinstitusjon tilby mer kunnskap om de såkalte fjerne strøk. Studenter må få mer kunnskap om Afrika, Asia, Sør-Amerika, ikke bare som rent eksotiske og antropologiske emner, men som likeverdige verdensdeler. Hvor man også er opptatt av kunnskap, forskning, og utvikling på høyt nivå - områdene av kulturen som har vært nedtonet i læring om disse deler av verden.

Det er viktig å understreke at en erklæring om en anti-rasistisk sone er moralsk prinsipielt, og ikke juridisk bindende. Intensjonen er ikke å starte med en heksejakt etter rasister eller å utelukke grup-

per. Poenget er å si fra om de verdiene Universitetet i Tromsø bygger på, om menneskerettigheter og solidaritet. Det handler om hvilke verdier vi vil ha. Som Pat Crerand, tidligere kaptein på Manchester United og det skotske landslaget uttrykker det: "You can be a desent human being, or you can be a racist, but you can't be both. It's up to you to decide."

En av de store argumenter som er brukt av rasister, er å koble sammen innvandring og frykt for arbeidsledighet. Innvandrere er ikke en trussel mot arbeidere. De tar seg for det meste av oppgavene ingen ellers vil ha i samfunnet. For det andre kan man ikke klandre et menneske for å søke etter en bedre livstilvarelse. Folk kunne gjerne ha blitt i deres land, men når man ser den situasjon de fleste land i den tredje verden befinner seg i, kan man forstå hvorfor folk søker seg ut av eget land.

Om de rike land hadde vilje til det, kunne mange av verdens problemer fått en begynnelse til en løsning. De rike blir rikere. De fattige blir fattigere. Gjelden knekker økonomien i disse landene. Etterbetaling av gjeld fra de fattige til de rike land tar over 50 % av inntektene i de fleste tredje verdens-land. I tillegg er disse inntektene halvert i utgangspunktet, på grunn av prisfall på råvaremarkedet.

Dette går bare til å betale renter. Hva blir det da i et lands budsjett for utdanning, helsetilbud, i et ord å bedre livskvalitet. Styresmaktene frykter de sosiale uroligheter dette kan føre til. For å sikre sin makt styrker de det militære. Befolkningen søker seg bort og flykter. Det nytter ikke å bygge en mur rundt Europa. Det handler om å hjelpe de fattige land til å komme seg ut av den håpløsheten de befinner seg i. Dette er mulig dersom man bare virkelig vil det.

Man må jobbe for et mer rettferdig verdenssamfunn hvis man skal bekjempe rasismen. Bygger man murer, øker man bare motsetningene. I USA har vi sett hva sosiale murer har ført til. Dette kan bare være begynnelsen på noe mer alvorlig. Det som er i ferd med å skje i USA kan også skje i en større skala. Med det mener jeg en Nord mot Sør-konflikt som ingen kan tjene på. Man må ta slike varslinger alvorlig og handle raskt og effektivt. Fortsatte motsetninger vil ødelegge for hele verden.

Martin Luther Kings drøm om et bedre samfunn er like levende i dag som den var i borgerrettighetskampens dager. Blir denne drømmen en dag til virkelighet?

Philippe MOH ELLO

Heterogene homofile

Takk til Utopia som i marsutgaven har en artikkel om homofile. Denne inneholder en del punkter jeg gjerne vil kommentere.

Anslagene over hvor stor andel av befolkningen som er homofil, er usikre. Noen - bl.a. noen homofile - vil si 10%, andre omkring 5%, som likevel er en stor andel i forhold til hvor lite synlige homofile er i samfunnet.

Homofile i Norge har to landsomfattende interesseorganisasjoner: Det Norske Forbundet av 1948 (DNF 48) og Fellesrådet for Homofile og Lesbiske Organisasjoner i Norge (FHO). DNF 48 har lokalavdelinger mange steder i landet. FHO er en paraplyorganisasjon for lokale organisasjoner. De to hovedorganisasjonene ønsker å forene sine krefter ved å samle seg til én. Etter planen vil landets homofile kvinner og menn kunne ønske hverandre velkommen i sin nye,

fusjonerte organisasjon i november i år.

Spissformulert kan man vel si at DNF 48 har som mål å gjøre seg overflødig. Homoorganisasjonene arbeider mot fundamentale mål som man ikke skulle behøve å tilkjempe seg, f.eks. selvrespekt, likeverd, likestilling. Organisasjonene er sentrale i homomiljøet med dets sosiale og kulturelle aktiviteter som også kan bidra til å nå slike målsettinger. Men fellesskapet kan også oppfattes som et gode i seg selv.

De reglene i samfunnet som likestiller samboerpar og ektepar, vil normalt også omfatte homofile samboere. Men særlig det offentlige har mange regler knyttet til ekteskap - regler som ikke gjelder tilsvarende ved samboerskap. Hensikten med Partnerskapsloven er derfor å gi homofile par som ønsker det, et samlivsalternativ

med retter og plikter tilsvarende ekteskapet. Regjeringen går inn for en slik lov. EF har for øvrig også stilt seg positiv til å harmonisere homofiles muligheter i liv og samliv med heterofiles.

Selv om lovforslaget i denne omgang ikke vil gi partnerfolk full likestilling med ektefolk mht. adopsjon og kirkelig vigsel, vil en slik lov likevel innebære en betydelig anerkjennelse, synliggjøring og alminneliggjøring av homofilt samliv. Mens samboere selv må regulere samlivet så langt de kan og ønsker, vil partnerskapet være en tilrettelagt, juridisk velregulert modell som kan stimulere til og styrke forpliktende homoparforhold. Derfor er det usikkert om loven vil bli vedtatt.

Noen ønsker visst å diskriminere homopar for å bevare ekteskapet som en unik årgangs-

konfekt, en lukrativ fristelse med prestisjefyll, forbeholdt anstendigere kretser, men tilgjengelig for alle konforme. - Serios motivasjon ingen hindring. De sier de vil støtte opp om ekteskapet, men går imot en samlivsregulering som er bortimot identisk med nettopp ekteskapet. De sier at partnerskapet vil svekke ekteskapet, men ekteskapet vil jo være helt uforandret. Saken er at noen heterofile er mest fornøyde når homofile er misfornøyde. Noen avviser loven ved å spille av utenat ei lekse de synes de har sett i Guds Ord og reagerer på at deres bibelske begrunnelse kalles etisk ureflektert.

I forholdet til firmaer er samboere i dag ofte likestilt med gifte; norske flyselskaper gir f.eks. familierabatt på innenlandsreiser til samboere og ektepar på lik linje. Men så fører flyselskapene til: Med samboere menes mann + kvinne. Men en slik bestemmelse er allerede i dag lovstridig etter Straffeloven av 22. mai, nr. 10, 1902, §349a, 1. ledd, som sier at folk med homofil legning, leveform eller orientering skal gis varer og tjenester på de vilkår som gjelder for andre.

Uansett hvor nazinære motiver man tror flyselskapene har for sin diskriminering, burde det være lett å forstå at homofile

provoseres av å bli nektet rabatt oven i kjøpet fordi de ikke regner som seriøse samboere selv om de utvilsomt er det. Nylig ble homofiles planer om å la et samboerpar gå til rettssak mot et flyselskap mer konkrete, og da istemte også Samferdselsdepartementet - som har godkjent dagens ulovlige rabattordning - homofiles årelange oppfordring til endring. I den situasjonen resignerte flyselskapene, og Samferdselsdepartementet har nå godkjent nye familierabattregler som ikke angir noen om hvilket kjønn én samboer må være i forhold til samboeren for mennesket bak skranken skal utropps de to til rette samboere å være.

Når det gjelder flyreiser til utlandet, gis ektepar gunstiger rabatt enn samboere. Partnerskapsloven kan kanskje sikre at partnerpar får vilkår på linje med ektepar slik tilfeller, men i dette tilfellet er rabattordningen bestemt internasjonalt og ikke av flyselskaper underlagt Norges lover.

I artikkelen nevnes også at Universitetet i Tromsø ikke har noen undergruppe for homofile. Universitetet i Oslo har hatt slik gruppe lenge - den har tildelt seg tittel Homoversitas Osloensis. Universitetet i Bergen har også nylig sin Uglesett. Ved UiTø kunne også starte slik gruppe, f.eks. til ten, dersom det er interesse for det. DNF 48 har det for øvrig også på tale å opprette Åpen Kirkegruppe for Homofile og Lesbiske her i byen. Interesserte kan gjerne kontakte undertegnede (MH, U8, posthylle med forslag, ønsker, bidrag, behov etc etc.

Helge Erdal, med. stud.

NÅ ER VI 25! - Vil du bli med?

25 interesserte studenter har allerede meldt seg til den nystartede fotklubben ved UiTø. Men vi har plass til flere - bli medlem du også!

Målet med klubben er å skape et godt faglig og sosialt miljø for alle fotinteresserte studenter.

Det vil bli gitt opplæring i:
- teknisk bruk av forskjellige typer fotoutstyr.
- valg av motiv og komposisjon
- bruk av mørkeromsutstyr.

Vi regner med å kunne tilby:
- fullt utstyrt mørkerom.
- atelier.
- utlån av utstyr.

Interesserte kan ta kontakt med:

Stelmar Andresen
Trudvangvelen 19
9000 Tromsø
Telefon: 74169
eller
Studentsamfunnet
telefon 44916

Disse sidene er satt av til lesernes bidrag. Her er åpnet for leserinnlegg av enhver art, dikt etc. Vi tar også inn korte annonser gratis. Lever ditt bidrag til Utopia-redaksjonen i UB-kjelleren, eller send det til oss.

Ja til forpliktende samarbeid!

Ikke bare sier Nei-siden Nei til EF. De sier også nei til EØS. Og nå er de på banen og sier Nei til GATT. Nei, nei og atter nei. Er det ikke mere og si Nei til? Trangen til isolasjon er stor, og troen på at lille Norge klarer alt så mye bedre enn alle andre er enda større. Selvfølgelig vil alle andre gjøre som oss dersom vi går foran og viser vei.

Fascistiske og nasjonalistiske tendenser øker i øst a lå Tyskland på 30-tallet, og faren for at atomvåpen kommer i gale hender er stor. Miljøproblemer, fattigdom som truer Europa og verden. Lille Norge blir selvfølgelig berørt av dette.

Løsningen på disse problemene er forpliktende samarbeid. Det har EF. Det er helt klart at EF har de viktigste instrumentene for å løse de enorme problemene vi står ovenfor i dag. Hver stat kan ikke kjøre sitt eget løp. Politikken må koordineres,

enten det gjelder miljøproblemer eller arbeidsledigheten.

Men "NEI TIL EF" vil altså sette Norge utenfor alt vetugt samarbeid. La oss isolere oss og løse våre egne problemer i fred. Alt er så mye bedre i Norge.

Hvor blir det av Nei-sidens alternativer? Kan vi fortsette å la "nei" være svaret på alle utfordringer? Faktum er at de ikke har noe som helst realistisk alternativ til EF medlemskap. Det er enkelt å kritisere det en ikke liker. Jeg er kritisk til mye i EF. Verden er ikke svart-hvit. Men verden er der, og vi må forholde oss til den. Da er det vår oppgave å finne konstruktive løsninger. EF er veien, ikke målet. La oss håpe at "DYRET" har god fornøyelse!

Jan Helge Luth

SMIL OG TÅRER

Kor skal me gjera av tårene? Smila?
Desse avlegse tinga, kva skal me med dei?

Kunne me berre kvitta oss med denne hangen
til å smila, le, grina!
Kunne me berre kasta dei på den genetiske skraphaugen
Klona oss vekk frå dei

Eller me kunne søkja høgare makter om utsleppsløyve
for dette grumsete slagget frå menneskeleg liv

Resirkulering er viktig! Kan dei gjenvinnast heller?
Jau, tårene kan samlast opp. Salte barnetårer
kan ein lett finna anvending for
Jamvel havet ville ta vel imot dei

Men smilet? - Denne begredelege rykninga
Det avføder berre nye smil. Det smittar altså!

Faren er om smilet skulle spreie seg ukontrollert
Det hastar med å finna ut eit bruksområde
Kjør forskningsprogrammet i gang snarast rå:
"Resirkulering og nye anvendingsmåter for smilet"

Så skal me nok få sikra samfunnet
ein fornuftig bruk av smilet
Dette utilsikta resultat av menneskeleg liv

Sidsel Hatleskog

Stoffet som dreper

Når radioaktive stoffer brytes ned, sendes det ut stråling av forskjellig intensitet. Denne stråling kan ødelegge strukturer i livets "blåtrykk", DNA. Når dette skjer, vil kroppens vedlikeholdsapparat søke å utbedre skadene, men er strålingsintensiteten for høy, er det som å lense en liten båt uten bunnbryt med en vanlig kaffekopp. Kjemper du virkelig febrilsk, greier du kanskje å holde deg flytende litt til, men før eller senere synker du nok.

Soldatene som lå ubeskyttet i Nevadaorkenen da atombombene ble testet, døde en tidlig, smertefull død - de var dårlig informert. Da et amerikansk B-52 bombefly falt ned på Grønland for ikke så veldig mange år siden, ble det ryddet pent opp på nedfallstedet. Vanlige, ubeskyttede arbeidere fikk jobben, men fikk ikke vite noe om lasten. Mistenkelig mange av disse dør idag av kreft.

Mururoatollen i Stillehavet var et lykkelig atoll inntil den franske kjernefysiske testet atombomber. Kjernefysikervisen der er ikke hva den franske regjering forteller mest om (for Paris er jo langt unna disse små kalkavleiringene i Stillehavet).

Tja, dette har vi jo hørt om før, og det var en gang vi tenkte på hvor godt det var at det ikke skjedd i Norden. Men Sovjetunionen har vært, og er, meget aktiv - hyper radioaktiv. Novalja Zemlja i Nord-Atlanteren ble re-

kvirert i 1956 av det sovjetiske militærvesen. Det bodde ca 75.000 innbyggere der dengang. Alle disse menneskene ble satt på porten. Øya gikk en strålende fremtid i møte, for de militære skulle nå boltre seg med megatonbomber, år etter år. Denne festen produserte mye radioaktive gasser som falt i rikelige mengder over Nordkalotten, og lenger sør på når vinden var gunstig. Reinsdyr spiste lykkelig videre av lav og moser. Og de som levde av reinsdyrene, tja, de måtte jo også leve.

Senere undersøkelser tyder på at disse sistnevnte har sluppet billig fra det, sett i forhold til strålingsmengden. Men mistenkeligvis er det mange soldater som lå og vokter på russergrensen, som enten har kreft, eller er døde av kreft...

Tsjernobyl siste halvdel av 80-tallet fikk endelig de vestlige regjeringene til å våkne opp. En reaktor fikk æren for dette. Det var nok av stråling til alle. Vest-Europa, Norden inklusive, var rimelig heldig med henblikk på vindretningene de dagene. Men området rundt Tsjernobyl ble, og er fremdeles, et paradys for kreftforskere og genetikere.

Men mennesket er glemsomt, neppe hadde støvet fra Tsjernobyl lagt seg før en reaktor nær Leningrad begynner å stepdanse. Enda en gang viste det seg at man kan være heldig. Men hellet slipper opp. Det finnes utallige reaktorer av Tsjernobyl-typen rundt om i Sovjet. Gamle, nedslitte og av dårlig kvalitet, og styrt av regjeringer som ikke har penger.

Det begynte med diesel-drevne ubåter under andre verdenskrig, men ganske snart var det uran-staver som var energikilden. Disse atomubåtene vokste til å bli strategiske våpen, for de ble, som tiden gikk, spekket med missiler, nok til å fjerne den største storby av kartet. De patruljerte rundt i havdypet, og gikk neppe av veien for å sjenere hverandre. Der er jo mandags-biler i enhver produksjon, og en gang imellom forsvant en av disse halvannenhundremeters kolosser for aldri mer å bli hørt fra igjen.

Men vær trygg på at vi hører fra dem. Bare på en noe annen frekvens. De ligger med missiler i dypet, godt hjulpet på vei av trykket fra vannmassene over dem - kjernereaktorene og de ballistiske missiler.

Siden 1956 har det offisielt gått 8 atomreaktorer og 50 atomvåpen tapt i verdenshavene. Fra 1956 til 1988 har det skjedd mer enn 200 ulykker med atomdrevne skip og ubåter, og i 1989 ble det rapportert 49 ulykker. Størsteparten av disse ulykkene skjedde i Atlanterhavet og nordlige farvann. Fiskere fanger plutselig voldsomt deformerte fisk i Barentshavet. Det tyder på en solid dose av et eller annet aktivt stoff, stoffet som dreper...

Klaus Petersen

Splitt og hersk-politikk fra Magistad

Regjeringen har i praksis fordoblet renta på studielån i løpet av to år ved å fjerne skattefradrag på rente. Dermed må man betale renter av nettoinntekt, det vil si etter at skatten var betalt. Før regjeringens skattereform betalte man studielånsrenta av bruttoinntekt, det vil si før skatten ble beregnet. I dag må en i praksis betale skatt på studielånsrenta.

Magistad-utvalgets innstilling forbedrer bare situasjonen for en gruppe av studenter. For en annen gruppe forverres situasjonen. Innstillingen går ut på at en skal få tredve prosent av studiestønad som stipend. Men i sammenheng med skattereformens fjerning av rentefradrag går denne reformen opp i null i forhold til den ordningen en hadde for to år siden.

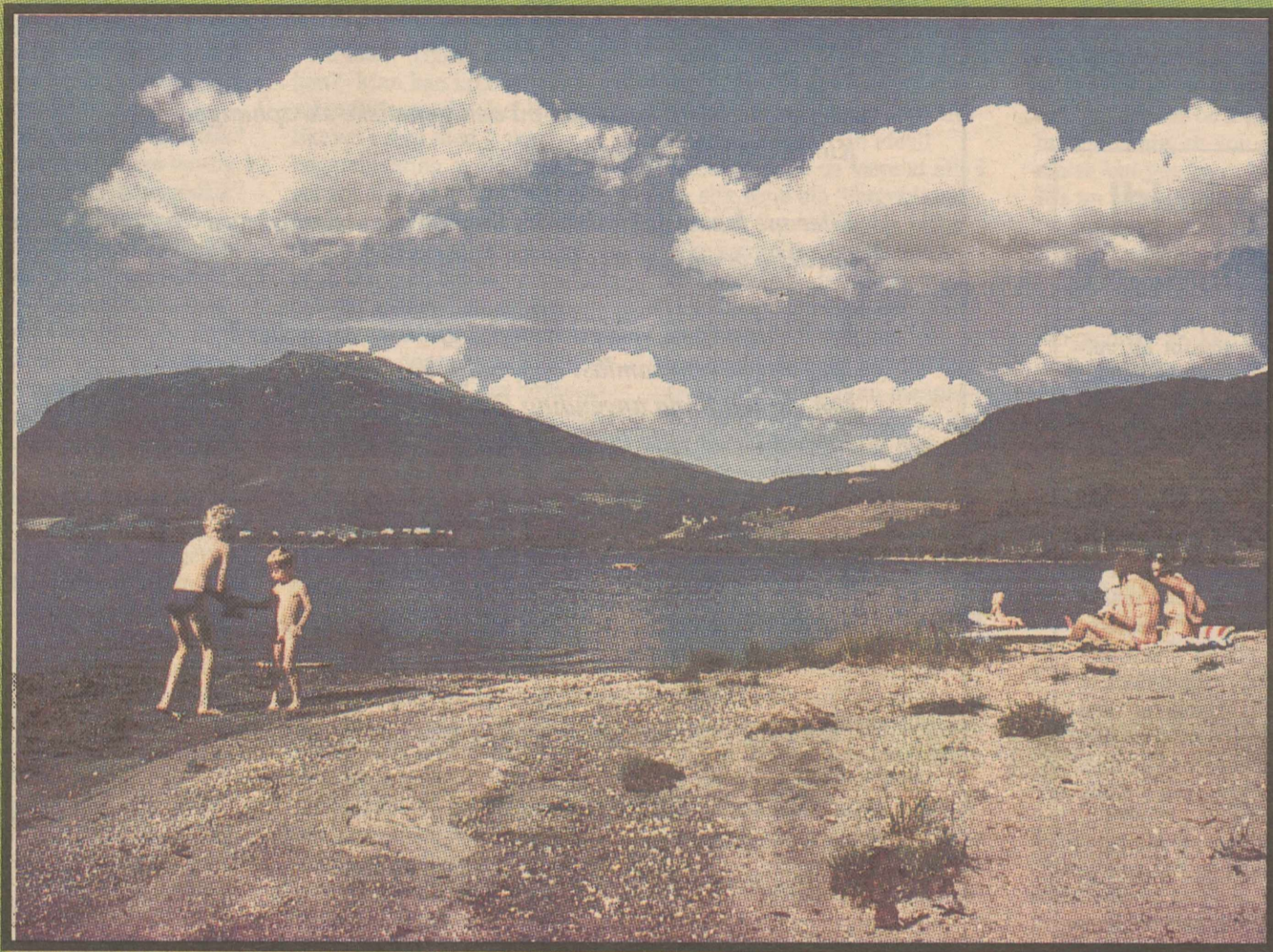
Det som er nytt, er at de som har tatt opp studielån etter den gamle ordningen ikke lenger får trekke fra renta på skatten, og dermed betaler dobbel rente. Etter gammel ordning

fikk en ikke tredve prosent stipend. Staten har forandret låneavtalen etter at den ble inngått.

I denne sammenhengen er det betenkelig at man i studentpolitiske kretser feirer Magistad-utvalgets innstilling som den "beste i Norden". Hvis denne reformen går ut på å gi en gruppe av studenter en omtrent tilsvarende ordning som før, mens de som har tatt opp lån før får dobbelt så høye renter, kan det ikke ses som en forbedring for den gruppen studentpolitikere skal representere: Studentene som en helhetlig interessegruppe. Den eneste måten studenter kan gjøre seg gjeldende på er gjennom antall og samhold. Derfor er det meget betenkelig hvis studentpolitikere skulle stille seg ukritiske til de betenkelige sidene ved norsk studiefinansiering, i en situasjon der man er i stand til å reise en interessekamp for alle studenters interesser.

Tore Vik

God sommer!

Sommeren nærmer seg med stormskritt, og Utopia nytter anledningen til å ønske alle studenter en riktig god sommer.

Samtidig takker vi avtroppende fotosjef Oddgeir Sagerup, mester for sommerbildet, for aktiv innsats gjennom studiedret vi har lagt bak oss. Tross en stadig kamp mot redaksjonens lave prioritering av fotoutsyr til fordel for data, har han utført sin jobb med glans. Og vi ønsker både gamle og nye studenter hjertelig velkommen til Tromsø i august.

Selv vil vi ikke være tilbake med ordinær utgivelse før i månedskiftet september/oktober, men Utopia-informasjonsavisa vil ligge klar ved semesterstart. God Sommer!

De Norske Studiesentra kombinerer studier med ferie

Drømmer du om å ligge på stranden?
Drømmer du om å reise, se andre land, oppleve noe nytt?
Men føler at du først og fremst må gjøre deg ferdig med studiene og reise senere?

Av Ma'ayan Murad

Hvorfor ikke kombinere dette? spør studentene Petter Sørum, Nils Geir Askeskjær og Erik Haug, initivtakerne til De Norske Studiesentra. DNS er et tilbud til deg som vil kombinere reising med å studere. De frister med et tremåneders studieopphold i Frankrike, Indonesia eller Mexico og med lesesal på stranden.

- Vi har som mål å kombinere det beste av to goder. Et bra studieopplegg for å komme gjennom hele pensum, slik at du er godt forberedt til eksamen eller videre studier når du kommer hjem. Samtidig som du får kunnskap om språk, kulturer og får oppleve noe nytt, sier de.

- Du skal reise ned til studiesenteret der vi vil legge alt til

rette slik at du kan lese pensum. Etter tre måneder reiser du tilbake til Norge, hvor du tar eksamen ved det universitet du har meldt deg opp i, forteller Petter Sørum.

- Hvilket faglig opplegg kan dere tilby?
- Man vil bli satt sammen i grupper, slik at folk som tar samme fag har kollokviegrupper sammen. Du kan studere de fleste fag, men det sier seg selv at de som har obligatorisk fremmøte ikke kan dra. Dessuten vil vi få sendt ned viktige notater fra forelesninger i Norge. Vi vil også være behjelpelige med å formidle spørsmål til faglærere i Norge.

- Oppholdet koster 26100 kroner, det vil si et studielån. Det inkluderer flybillett, reiseforsikring, kost og losji, lesesal, PC-stue og et lite bibliotek.

- De norske studiesentra vil være åpne for alle norske studenter. Men fordi det er begrenset plass må man søke.

- Det krever selvdisciplin å komme igjennom pensum. Vi vil prøve å hjelpe folk til å komme

igang. Vi forlanger at de som reiser med oss må følge kollokviegrupper og lese, ellers må de slutte.

Vi regner med å sende ned det første kullet til Bali, der det er et universitet som samarbeider med

Universitetet i Oslo.

- Hva har dere å tape? Den eneste dere risikerer er å være halvt år eldre når dere er ferdig utdannet, er sluttappelen fra tre.